

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

ROZVOJ PARKOURU V ČESKÉ REPUBLICĚ

Bakalářská práce

Autor: Michaela Oherová

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: PhDr. Arnošt Svoboda, Ph.D.

Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Michaela Oherová
Název práce: Rozvoj parkouru v České republice

Vedoucí práce: PhDr. Arnošt Svoboda, Ph.D.
Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii
Rok obhajoby: 2023

Abstrakt:

Bakalářská práce je zaměřena na popis rozvoje parkouru v České republice od prvotního zrodu myšlenky parkouru až po současný stav této sportovní disciplíny. V práci je popsán proces přeměny parkouru z neorganizovaného sportu na organizovaný závodní sport a jeho zastřešující organizace. Hlavním cílem práce je prozkoumání subjektivních postojů a názorů aktivních aktérů parkouru na historii a současné trendy této sportovní disciplíny. K výzkumu je zvolena kvalitativní studie, která byla zprostředkována uskutečněním rozhovorů se třemi respondenty. Data byla analyzována metodou otevřeného kódování a následně vyhodnocena tematickou analýzou dat.

Klíčová slova:

parkour, freerunning, sportifikace, gymnastická federace, vývoj parkouru

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Michaela Oherová
Title: The development of parkour in the Czech Republic

Supervisor: PhDr. Arnošt Svoboda, Ph.D.
Department: Department of Social Sciences in Kinanthropology
Year: 2023

Abstract:

The bachelor thesis is focused on the development of parkour in the Czech Republic from the initial birth of the idea of parkour to the current state of this discipline. The thesis describes the process of transformation of parkour from an unorganized sport to an organized competitive sport with its umbrella organizations. The main aim of the thesis is to explore the subjective stances and opinions of the active practitioners of parkour on the history and current trends of this sport discipline. A qualitative study, which was chosen for the research, was done by conducting interviews with three respondents. The data was analyzed using an open coding method and then evaluated through thematic data analysis.

Keywords:

parkour, freerunning, sportification, gymnastic federation, parkour development

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením PhDr. Arnošta Svobody, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 25. června 2023

.....

Děkuji svému vedoucímu práce, PhDr. Arnoštovi Svobodovi, Ph.D., za cenné rady a připomínky při psaní bakalářské práce, bez kterých bych tuto práci stěží dokončila. Dále děkuji všem respondentům za jejich čas, který mi věnovali při konání rozhovorů. Rovněž bych chtěla poděkovat své kolegyni Haasové za slova podpory při psaní bakalářské práce. Děkuji také svým rodičům za respektování mých potřeb.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 Přehled poznatků	10
2.1 Charakteristika parkouru	10
2.1.1 Rozdíl mezi parkourem a freerunningem.....	10
2.1.2 Hlavní myšlenka parkouru.....	11
2.1.3 Trénink parkouru.....	13
2.2 Vývoj parkouru	15
2.2.1 Historie prvotní myšlenky parkouru.....	16
2.2.2 Vývoj parkouru ve světě.....	17
2.2.3 Vývoj parkouru v České republice	18
2.2.4 Popularizace parkouru	19
2.3 Institucionalizace parkouru	21
2.3.1 Organizace sdružující parkour	22
2.4 Sociologický pohled na sport	24
2.4.1 Specifikace alternativních sportů	24
2.4.2 Medializace a komercializace parkouru	25
2.4.3 Sportovní komunity	27
3 Cíle.....	29
3.1 Hlavní cíl.....	29
3.2 Dílčí cíle.....	29
4 Metodika	30
4.1 Metoda sběru dat	30
4.2 Charakteristika respondentů	31
5 Výsledky.....	32
5.1 Rozvoj parkouru.....	32
5.1.1 Trend parkouru.....	32
5.1.2 Podmínky pro trénování.....	32

5.1.3	Vývoj parkouru	34
5.2	Sportifikace parkouru	34
5.2.1	Závodní parkour.....	35
5.2.2	Olympiáda.....	35
5.2.3	Zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci.....	36
5.3	Komerce.....	37
5.3.1	Přínos komerce	37
5.3.2	Nedostatky komerce.....	37
5.4	Informace.....	38
5.4.1	Zdroje informací	38
5.4.2	Neinformovanost.....	39
5.5	Trénování	39
5.5.1	Trenérská činnost	40
5.5.2	Společné akce	41
5.5.3	Vliv pandemie COVID-19	41
5.6	Charakteristika parkouru	42
6	Diskuse.....	43
7	Závěry	47
8	Souhrn	48
9	Summary.....	49
10	Referenční seznam	50
11	Přílohy.....	53
11.1	Kategorizace kódů z rozhovorů.....	53

1 ÚVOD

Parkour je poměrně mladým sportem, který začal v posledních letech nabírat na popularitě po celém světě. S postupným vývojem parkouru se rozšiřují možnosti a příležitosti pro osoby věnující se této sportovní disciplíně. Vlivem medializace, komercializace a celkovou popularizací parkouru se začal z této pohybové aktivity postupně vyvíjet organizovaný závodní sport.

Parkour je momentálně ve fázi vývoje, kdy je možnost v této disciplíně celosvětově soutěžit na závodech. Pořádají se Mistrovství České republiky, Mistrovství světa a je v projednávání, že se parkour stane jednou z olympijských disciplín poprvé na Letních olympijských hrách v roce 2024 v Paříži. V roce 2018 byl parkour zařazen pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Následkem toho se parkour oficiálně stal jednou z gymnastických disciplín.

S tímto směrem vývoje se začaly objevovat smíšené názory parkouristů. Spousta aktérů vyjadřuje nesouhlas jak se zařazením parkouru mezi gymnastické disciplíny, tak s postupným vývojem závodního parkouru. Hlavními důvody nesouhlasu je vytrácení původní myšlenky parkouru. Tato myšlenka se vyznačuje svobodou pohybu, schopností ovládat své tělo a mysl a mění způsob myšlení o lidském životě, kdy se parkour začíná stávat součástí životního stylu člověka.

V této práci byly prozkoumány postoje a názory aktivních aktérů parkouru na historii a současné trendy této sportovní disciplíny, kterými je právě celková popularizace disciplíny, zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci a rozvoj závodního parkouru, proto byla zvolena hlavním cílem práce tato problematika. Data byla získána zprostředkováním rozhovorů se třemi respondenty. Díky uskutečnění rozhovorů bylo možné sesbírat co nejkonkrétnější data od účastníků rozhovoru a vzájemně porovnat jejich názory.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Charakteristika parkouru

Pro parkour existuje nespočet definic. Každý traceur¹ ho definuje jinak. David Belle, zakladatel této pohybové disciplíny, popisuje parkour jako metodu tréninku, která nám umožňuje překonávat překážky v městském i přírodním terénu (West Coast Academy, 2010).

Český traceur, Jan Haluza, popisuje disciplínu následovně:

Parkour je přirozený trénink těla a mysli, zdokonalený moderními znalostmi a metodami, s cílem stát se všestranně silným člověkem schopným pohybovat se efektivně ve svém přirozeném prostředí (městě, lese, poušti, džungli, moři...) bez jakýchkoliv omezení, ať už vlastního těla či okolních překážek, či dokonce omezení času (rozuměj: věku, stáří) (Haluza, 2016).

Hybner et al. (2017, 7) definuje parkour jako „Parkour je sportovní disciplína, jež usiluje o optimální poměr rychlosti, bezpečnosti a energetické úspornosti při pohybu člověka (tzv. traceura) z jednoho místa na druhé v členitém prostředí.“

Všechny definice mají společné to, že parkour popisují jako pohybovou disciplínu, během které je traceur schopen dostat se z bodu A do bodu B efektivně a bez viditelného úsilí s využitím variace přeskoků. Také je v mnoha definicích zmiňováno, že parkour je brán jako životní styl, který nám dokáže změnit způsob pohledu na život. Této problematice se budu věnovat podrobněji v kapitole „Hlavní myšlenka parkouru“.

Z parkouru byl postupně rozvinut freerunning. Proto se často setkáváme s pojmy „parkour a freerunning“.

2.1.1 Rozdíl mezi parkourem a freerunningem

V současné době je považován freerunning jako pod disciplína parkouru. Oba pojmy jsou nazývány jako do určité míry dvě odlišné disciplíny. Nyní většina lidí tyto dva názvy nadále nerozlišuje a je na každém, jak tuto disciplínu bude nazývat.

V České republice se používá pojem „freerunning“ jako podřazený pojmu „parkour“. Hlavní rozdíly mezi pojmy jsou následující: V parkouru je cílem především užitečnost pohybu, tedy zajištění rychlého, bezpečného a efektivního přesunu z jednoho místa na druhé s využitím běhu, skoků, přeskoků, šplhání a balancování. Estetika pohybu není cílem, ale vedlejším projevem.

¹ Traceur – osoba vykonávající parkour neboli parkourista

Ve freerunningu není cílem, aby byl pohyb užitečným. Zde se hledí na estetiku, kreativitu a vnitřní prožitek (sebevyjádření). Freerunningové prvky jsou nejčastěji akrobatické. Mezi ně se řadí například: salta, rondáty, přemety, stojky a různé variace těchto prvků (Hybner et al., 2017, 105).

Obrázek 1 - prvek freerunningu (layout backflip)
Zdroj: www.zohir.cz

Obrázek 2 - prvek parkouru (přeskok) Zdroj:
www.zohir.cz

2.1.2 Hlavní myšlenka parkouru

Základní myšlenka parkouru by se dala popsat dvěma slovy: pohyb a svoboda. Umění pohybu parkouristé vnímají jako druh svobody, díky kterému se dokážou dostat v podstatě kamkoliv. Potřeba je k tomu schopnost dokázat ovládat své tělo a svou mysl. Parkour následně začíná měnit způsob myšlení o lidském životě a postupně se stává součástí životního stylu (The NY Parkour Team, 2019).

Při provozování parkouru traceur postupně překonává své limity a hranice. Existují parkurové cnosti, díky kterým dokáže být každý parkourista mentálně odolný. Nejen při trénování, ale i v osobním životě. Mezi tyto cnosti patří:

- Být užitečný
- silný
- vytrvalý
- skromný
- mít vůli.

Běžné životní starosti se začínají stávat překážkami, které parkourista bere jako další výzvu, kterou chce překonat. Parkouristé mají rádi svobodu pohybu, která se prolíná i do běžného života, proto se nenechávají omezit dalšími okolnostmi. Toto je filozofický pohled Davida Bella na parkour (Witfeld, Pach & Gerling, 2013, 31).

Andreas Kalteis je názoru, že hlavní myšlenku parkouru lze pochopit až v době, kdy je traceur schopen pohybovat se vlastní cestou bez omezení. V ten moment začne jedinec zjišťovat, jak disciplína postupně mění přístup k řešení problémů v osobním i pracovním životě. Je velmi individuální, kdy se tento moment dostaví. Může se objevit velice brzy, nebo naopak se zpožděním (Haluza, 2017).

Zakladatel freerunningu, Sebastian Foucan, vidí pohled na filozofii disciplíny odlišně. Obě tvrzení, Davida Bella i Sebastiana Foucana, mají některé společné znaky.

Sebastian Foucan byl velmi intenzivně ovlivněn asijskými ideologiemi. Vytvořil svou vlastní cestu z parkourových kořenů pomocí vytvoření filozofie, která sjednocuje tělo, duši a prostředí. Tuto myšlenku pojmenoval jako „find your way“ (v překladu „sleduj svou cestu“) neboli „freerunning“. Jeho vyučující styl je založen na soběstačnosti, hře a pozitivní energii. Foucan reprezentuje své hodnoty a myšlenky jako freerunningové hodnoty:

- Následuj svou cestu.
- Vždy trénuj.
- Respektuj ostatní.
- Buď inspirací pro ostatní.
- Buď pozitivní a hledej pozitivní prostředí.
- Respektuj své prostředí.
- Neboj se vyzkoušet něco nového.
- Neber to tak vážně.
- Cesta je mnohem důležitější než cíl.
- Není tu nic správně ani špatně, ale důležité je, co jsi se naučil ze svých zkušeností.
- Freerunning není elitní disciplína. Je pro lidi, kteří milují pohyb a chtějí se nadále pohybovat.
- Směřuj svou energii v dobrém smyslu, ve smyslu být lepší.

Oba zakladatelé jsou proti soutěživosti mezi disciplínami, a naopak podporují spolupráci mezi sebou navzájem, která je pro obě disciplíny obohacující. Názory zakladatelů nejsou pravidly, která by měla být dodržována. Jsou základními postoji a zkušenostmi, které by měly sloužit jako příkladné (Witfeld, Pach & Gerling, 2013, 31-32).

2.1.3 Trénink parkouru

Nejideálnějším místem na trénování parkouru je městské prostředí, kde se nachází objekty, které mohou sloužit jako překážky. Ve větších městech vznikají lepší možnosti pro trénování. Traceuři rádi trénují ve více lidech. Vzniká tak více nápadů, jakou flow² vytvořit, na jaké prvky se při tréninku zaměřit a mohou si pomoci s jistěním při obtížnějších skocích, či poskytnout psychickou podporou.

V definici parkouru je zmiňována efektivnost a rychlost pohybu přemístění z bodu A do bodu B. Existují případy, ve kterých se tato definice vyvrací. Při tréninku si parkourista snaží nalézt a vytvořit co nejobtížnější cestu a tu postupně zlepšovat a rozvíjet se tak v nových pohybových dovednostech. Ztížit flow si může traceur například překonáním vyšší zdi, přidáním více prvků, nebo vyjít schody ve stoji na rukou (Kidder, 2012, 244-245).

Při trénování v pouličním prostředí neprobíhá trénink pouze na jednom místě. Po určitém čase se traceuři přemísťují na jiný spot. Buď zvolí k přesunu chůzi, nebo si cestu obohatí o různé výzvy. Nebylo zaznamenáno, že by parkouristé k přesunu na jiný spot tvořili flow (Kidder, 2012, 238).

Městské prostředí je parkouristy vnímáno jako jedno velké hřiště plné jak překážek, tak různých tvarů, které jsou běžnou populací nevyužitelné. Prostředí může nabídnout spoustu využití, jako je šplhání po zdech, přeskoky, balanc ve výškách, odrazy od překážek, dopady na další překážku, skákání salt a podobně. Veřejná populace tyto příležitosti nedokáže vnímat (Kidder, 2012, 246).

2.1.3.1 Trénink ve vnitřních prostorech

V období nepříznivého počasí pro trénink ve venkovních prostorech je možnost trénovat v klasických tělocvičnách, v gymnastických tělocvičnách a v parkourových halách, které jsou přístupné celý rok.

Díky rozmanitému vybavení tělocvičen a hal je vhodné zde začít trénovat obtížnější prvky, které je potřeba rozfázovat, nebo jsou náročnější na překonání strachu. Nevýhodou vnitřních sportovišť je, že mají omezené časové možnosti a ve většině případů se vyžaduje poplatek za vstup.

V klasických tělocvičnách lze využít k tréninku například žíněnky, švédské bedny, kozy, nebo duchny. V gymnastické tělocvičně lze využít navíc molitanovou jámu, airtrack (odpružená podlaha), hrazdu, trampolínu, nebo odrazový můstek.

² Flow – plynulý běh přes překážky s využitím parkourových technik

Parkourová hala je speciální tělocvična určena na trénink parkouru. Je specifická svým vybavením. V každé hale se nachází lešení, různé druhy přeskokových beden a molitanové jámy. V hale je možnost využít vedených lekcí, nebo volného trénování bez instruktora.

Obrázek 3 - Parkourová hala – Zdroj: www.imacademy.cz

2.1.3.2 Trénink ve venkovních prostorech

Nejideálnější podmínky pro trénování ve venkovním prostředí jsou od května do září. To neznámá, že nelze trénovat i v zimním období. Vždy záleží na faktorech počasí a na přístupu traceura k podmínkám počasí (Haluzá, 2016).

Ve venkovním prostředí se dá trénovat za využití kreativity v podstatě všude. Lze využít laviček, zábradlí, schodů, betonových sloupů, vysokých zdí a podobně. Největší výskyt těchto prvků se nachází v městském prostředí, proto je toto místo ideální pro trénování.

Jedním ze známých a oblíbených míst k trénování pro traceury z okolí Prahy je například Vltavská. Nachází se v Praze u zastávky metra Vltavská.

Obrázek 4 – Praha – Vltavská – zdroj: www.parkourpraha.rajce.idnes.cz

Dalším oblíbeným místem parkouristů je parkourové hřiště. Na hřišti se nachází lešení a betonové překážky. Na některých hřištích jsou i překážky ze dřeva. Díky jejich různorodému rozložení lze zkombinovat velké množství skoků.

Obrázek 5 - parkourové hřiště – zdroj: www.hriste.cz

2.1.3.3 Parkour a vandalismus

V ojedinělých případech se parkouristé při trénování setkávají s neshodami s veřejností. Jejich trénování mohou někteří vyhodnotit jako vandalství. V důsledku nevědomosti veřejnosti o parkouru vznikají zbytečné konflikty, kdy veřejnost nerozezná parkourovou disciplínu od jiných činností, jako je vstupování na soukromé pozemky, úmyslné poškození majetku, poflakování se, nebo požívání alkoholu (Ameel, Tani, 2012, 23).

Zakladatelé parkouru takové chování odmítají. Hlavním motem traceurů je „Být silný, abych byl užitečný“, to znamená, že traceur by měl být užitečný pomoci svému okolí – kamarádům, rodině, i společnosti.

Při trénování v outdoorovém prostředí je traceur v souladu se svým okolím. Vždy po tréninku spot po sobě uvede do původního stavu, v některých případech i do lepšího stavu. Kdo vykazuje známky vandalského chování, nepochopil základní myšlenku parkouru a není možné ho spojovat s parkouristou (Edwardes, 2013).

2.2 Vývoj parkouru

Parkour je metoda přirozeného rozvoje člověka, která je založena na přirozeném pohybu přes překážky. Počátky parkouru je možno dohledat již v pravěku, kdy si lidé pomocí pohybu a rozvoji kondice měli možnost obstarat obtížně dosažitelnou potravu. Také měli schopnost utéct před nebezpečím co nejrychleji a nejefektivněji. Tyto dovednosti byly součástí každodenního pohybu člověka v běžném životě (Tomka, 2019, 15).

2.2.1 Historie prvotní myšlenky parkouru

Prvotní kořeny myšlenky se začaly objevovat již v 19. století ve vyučovací metodě Georgese Héberta (1875–1957), který vyvinul systém tělesné výchovy a výcviku „la méthode naturelle“ („přirozená metoda“). Inspiraci pro vytvoření přirozené metody nasbíral na cestách po Africe, kde sledoval tamější africké domorodé kmeny. Afričtí domorodci se bez jakéhokoliv tréninku dokázali vyrovnat svými schopnostmi nejlepším evropským sportovcům (Mango, P., Castaldo, F. B., & Calefato, A., 2021, 601).

Režim přirozené metody obsahoval kombinaci tréninku fyzické kondice zahrnující chůzi, běhání, skákání, lezení, balanc, plavání, házení, nošení těžkých břemen na dlouhé vzdálenosti a překážkovou dráhu „parcours du combattant“. Dále obsahoval pohyb v přirozeném prostředí, kdy tento trénink rozvíjel sílu, vytrvalost, rychlost a obratnost. Tato metoda byla přínosná i pro zdraví a psychiku. Přirozená metoda rozvíjela vůli, myšlení, základní instinkt a umožnila odstranění strachu z neznámého prostředí (Bauer, 2019).

Po návratu do Francie v roce 1903 začal Georgese Hébert vyučovat na Univerzitě v Remeši, kde na základě získaných zkušeností sestavil sbírku metod a cvičení (Witfeld, Pach, Gerling, 2013, 20).

Georgese Hébert vytvořil moto „être fort pour être utile“ (v překladu: „buď silný abys byl užitečný“). Byl zastáncem toho, že pokud nebyly sportovní výkony praktické v každodenním životě, staly se zbytečnými a nevyužitelnými. Tímto motem se řídí dnešní parkouristé, kteří se inspirovali původními myšlenkami parkouru (Mango, P., Castaldo, F. B., & Calefato, A., 2021, 601).

V 70. letech 20. století začala Hébertova přirozená metoda inspirovat francouzskou armádu. Následně byla metoda používána k výcviku francouzských vojáků ve Vietnamu.

Raymond Belle byl jedním z trénovaných vojáků ve francouzské armádě ve Vietnamu, kde se poprvé setkal s tělovýchovným systémem Georgese Héberta. Tento tělovýchovný systém měl pozitivní dopad na jeho život. Po stáhnutí vojsk se Raymond Belle přihlásil k elitním hasičům a začal zde využívat své zkušenosti, díky kterým se stal jedním z nejlepších hasičů. Byl známý svou schopností dostat se bezpečně a rychle přes římsy, zvládl vyšplhat na budovu bez použití žebříku, nebo přeskóčit ze střechy budovy na střechu druhé budovy. Hébertovo učení označoval jako „le parcours“.

David Belle, syn Raymonda Bella, je považován za otce parkouru. Trénoval se svým otcem. V 15 letech se David seznámil se Sebastianem Foucanem, se kterým sdílel nadšení svobody pohybu. Později David zanechal školy a začal se plně věnovat myšlence parkouru. Využití parkouru zamýšlel pro vlastní potřebu, ale svým trénováním inspiroval více lidí, kteří začali

trénovat s ním a postupem času se tak vytvořila první oficiální parkourová skupina s názvem Yamakasi (West Coast Academy, 2010).

V pozdějších 90. letech 20. století začali pořádat veřejná vystoupení. S narůstající publicitou se David Belle a Sebastian Foucan rozhodli skupinu opustit. Nesouhlasili s tím, jakým směrem se disciplína začala ubírat. Každý se vydal vlastní cestou a oba se stali úspěšnými (Bauer, 2019).

David Belle stál za vznikem parkouru jako pohybové disciplíny, kdežto Raymond Belle stál za vznikem parkouru myšlenkově.

2.2.2 Vývoj parkouru ve světě

V roce 2003 byl vydán britský dokument Jump London. V dokumentu účinkovali bývalí členové skupiny Yamakasi a Sebastian Foucan. Objevily se neshody s překladem pro anglicky mluvící populaci, proto byl dokument nazván „Freerunning“. Tím započaly nejasnosti mezi pojmy „parkour“ a „freerunning“ a konzumenti je začali brát jako synonyma. Sebastian Foucan si přivlastnil název freerunning, který začal spojovat s parkourem. V dokumentu neúčinkoval David Belle, ani v dokumentu nezaznělo jeho jméno, proto si lidé začali spojovat Sebastiana Foucana se zakladatelem parkouru.

V roce 2005 podnikla skupina parkouristů snahu o oddělení pojmů parkouru a freerunningu. Foucan stále používal oba termíny pro svůj finanční prospěch. O rok později prohlásil, že jeho tvorba není parkourem, ale freerunningem. Díky tomuto výroku došlo k rozlišení rozdílu mezi oběma pojmy. Přesto existuje spousta lidí, která pojmy nerozlišuje a bere je jako synonyma (Haluza, 2016).

Největší vliv na vývoj parkouru měly sociální sítě a média. Působili zde zakladatelé a předávali lidem pohled na to, jak vypadá struktura tréninku a základní parkourové prvky. Byl také natočen parkourový film „Okresek 13“ (2004), kde hlavní roli představuje David Belle a film první parkourové skupiny „Yamakasi“.

Parkour začal nabírat na popularitě. Začaly postupně vznikat první týmy, konaly se soutěže a v tělocvičnách probíhaly první organizované tréninky. V roce 2007 se konalo první parkourové Mistrovství světa „Red Bull Art of Motion“ v Mnichově (Witfeld, Pach, Gerling, 2013, 28).

2.2.2.1 Red Bull Art of Motion

Red Bull Art of Motion je parkurová soutěž založena na svobodě pohybu. Soutěžící mají za úkol vytvořit s využitím parkurových a freerunningových prvků dle vlastního uvážení jeden souvislý běh neboli „flow“. Tato akce se konala již v mnoha městech v Evropě. Poslední léta se populárním spotem pro konání soutěže stalo Santorini v Řecku.

Obrázek 6 - Red Bull Art of Motion v Santorini – Zdroj: www.xtremespots.com

Kvalifikace do soutěže probíhá online natočením vlastního videa s předvedením těch nejlepších prvků a následným zasláním rozhodčím. Automaticky kvalifikováni jsou 3 finalisté z předešlého roku. Kvalifikaci lze provést přímo na místě v den soutěže. Celkově se soutěže smí zúčastnit maximálně 18 osob (Red Bull Art of Motion, 2021).

2.2.3 Vývoj parkouru v České republice

Do České republiky se první myšlenky o parkouru začaly dostávat v roce 2003. Vlivem nízkého povědomí o disciplíně se tu parkurové skupiny neudržely dlouho a postupem času se rozpadly. O 2 roky později byl v Brně zorganizován první parkurový jam³, neboli sraz traceurů. Cílem jamu bylo ujasnit myšlenku parkouru a sjednotit pohybovou aktivitu tak, aby se skutečně jednalo o parkour. Od této doby se začaly jamy pořádat častěji a již na druhém jamu v Praze bylo trojnásobné množství traceurů oproti prvnímu setkání.

Stále se na internetu nenacházel dostatek informací o parkouru, proto skupina parkouristů v roce 2006 vytvořila internetovou stránku Parkour.cz, kde byly k dohledání veškeré informace potřebné k trénování. Na této doméně vznikaly pozvánky na jamy, odkazy na reportáže a přeložené cizojazyčné články o parkurových myšlenkách, správném trénování a

³ Jam – sraz více parkouristů na jednom místě za účelem poznání nových přátel, inspirace, či společného trénování

návody na parkourové techniky. Začaly vznikat první české webové stránky a na internetu se začala objevovat videa od českých traceurů (Povoroznyk, 2018, 130-132).

V roce 2010 vznikl v České republice parkurový tým Urban Sense. O rok později vznikl tým In Motion. Tyto týmy byly zde nejnámější, dostaly se do povědomí veřejnosti prostřednictvím tvorby videí a exhibicí. Členové skupin také začali jako jedni z mála prezentovat tuto disciplínu v reportážích a rozhovorech (Hrubeš, 2022, 19).

Do současné doby vzniklo nespočet nových parkurových týmů a organizací, které začaly nabízet parkourové služby, jako jsou letní tábory, workshopy⁴, tréninkové lekce a podobně. Tyto organizace stojí za vznikem parkurových hal a venkovních parkurových hřišť, jejichž počet se od roku 2016 zvyšuje.

2.2.4 Popularizace parkouru

Veřejná známost o parkouru se začala objevovat na začátku 21. století, kdy se parkour začal rozšiřovat za hranice Francie díky vzniku již zmiňovaných dokumentů a filmů. Zásadní vliv na popularizaci měl rok 2005, kdy vznikl internetový portál YouTube. Zde začali traceuři sdílet svá videa a mohli tak sledovat příspěvky ostatních. Následně se o parkouru začaly tvořit reportáže. Veřejná přístupnost videí a reportáží měla dopad na vyšší povědomí o parkouru veřejností (Taran, 2020).

Dnes je parkour provozován převážně mladou generací. Například z výzkumu Kuldy z roku 2017 vychází průměrný věk 13,8 let, kdy má jedinec první zkušenosti s parkourem. Průměrný věk se neustále snižuje důsledkem přibývajících parkurových organizací a tréninkových center pro děti a roste tak počet osob v parkurové komunitě (Kulda, 2017, 30).

2.2.4.1 Proces budování tréninkových prostor

Parkour se nejvíce rozšířil především v Dánsku a Rusku, kde jako první začaly vznikat parkurové haly a venkovní sportoviště. V Dánsku bylo postaveno první parkurové zařízení v roce 2007. O 2 roky později bylo otevřeno první parkurové hřiště na světě v Kodani jako část rekreační oblasti (Højbjerg Larsen, 2022, 408).

V České republice se rozvíjela parkurová zařízení o něco později. Do té doby traceuři trénovali ve školních tělocvičnách, gymnastických halách, nebo v lapset parcích. V roce 2016 vznikla první parkurová hala „In Motion Academy“ v České republice. Tato hala byla vybudována v Praze a jedná se o jednu z největších hal v Evropě. V České republice se nachází

⁴ Workshop – výukový seminář

další 3 parkourové haly od této organizace – v Brně, Plzni a Kladně. Od roku 2013 začala organizace Zohir pořádat i parkourové tábory (Kulda, 2020, 40).

První parkourové hřiště bylo vybudováno v roce 2016 na Praze 14. Tato hřiště jsou veřejně přístupná v neomezenou časovou dobu s omezením věku. Počet hřišť v České republice není uveden. Nachází se ve větších městech a dle odhadu autorky se jich v České republice může vyskytovat přibližně 15-25.

Odborníci předpovídají značné rozšíření parkourových zařízení. Výskyt parkourových hřišť bude realizován převážně ve velkoměstech na veřejných prostranstvích, aby k nim měla přístupnost široká veřejnost. S přibývajícím počtem parkourových hal v Evropě bude růst popularita této pohybové disciplíny. Velkému úspěchu čelí parkourové haly v Čechách, i když se zde nachází pouze 4 haly. Jejich počet ve světě neustále roste.

S vysokou pravděpodobností budou vznikat i komplexní víceúčelové tělocvičny na podobné sporty, mezi kterými se bude nacházet i parkour mezi jemu podobnými sporty, jako je breakdance, tricking, nebo bouldering. S vyšším počtem parkourových zařízení se bude zvyšovat veřejná známost o parkouru, jeho popularita a počet členů v parkourové komunitě (Hrubeš, 2022, 74).

2.2.4.2 Provoz parkourových hal v období pandemie COVID-19

V roce 2019 postihla celý svět pandemie COVID-19. V České republice se objevil první případ nákazy dne 1. 3. 2020. Od 10. 3. 2020 začala platit ustanovení, která zasahovala do běžného života člověka. Tato omezení měla dopad na provoz parkourových hal, skupinové lekce i na volný trénink ve venkovním prostředí.

Dne 13. 3. 2020 vydalo Ministerstvo zdravotnictví opatření, kdy zakazovalo shromáždění více než 30 osob na jednom místě. Toto opatření se týkalo vnitřních i vnějších ploch. Kapacita parkourových hal je dána limitem 30 osob, tudíž tréninky mohly nadále probíhat. Bylo však potřeba brát zřetel při střídání lekcí, aby se na jednom místě nesetkalo více osob. Kluby, které pořádaly tréninky pro větší skupiny osob, musely své lekce zrušit, nebo snížit počet osob na jedné lekci (Sport.cz, 2020).

O 3 dny později byl vyhlášen zákaz volného pohybu osob s určitými výjimkami. Provoz parkourových hal nespadal do výjimek, musely tedy být uzavřeny. Platil také zákaz shlukování osob, tudíž traceuři nemohli trénovat ve skupině. Směl pouze každý samostatně s ochranou dýchacích cest.

Zákaz volného pohybu osob byl zrušen dne 27. 4. 2020. Skupiny se mohly scházet v maximálním počtu 10 lidí. Traceuři tak měli možnost trénování v malých organizovaných skupinách. Parkourové haly musely být stále uzavřeny.

Trénování v parkurových halách bylo opět obnoveno dne 11. 5. 2020 za dodržení výrazně omezujících podmínek. Maximální počet nesměl přesáhnout 100 osob na sportovišti, musely být dodržovány rozestupy mezi sportovci minimálně 2 metry a byla nutná pravidelná dezinfekce prostor. Návštěvníci haly nebyli povinni používat ochranu dýchacích cest. Tréninky ve venkovních prostorech měly stejné podmínky.

Přes letní období se pandemická situace zlepšovala a opatření se nadále rozvolňovala. Tréninky v parkurových halách i ve venkovních prostorech probíhaly až do 5. 10. 2020, kdy se důsledkem zhoršující pandemické situace opět zpřísnila opatření. Vedené lekce v parkurových halách mohly být provozovány do maximálního počtu 10 osob. Paralelní trénink více skupin ve vnitřních prostorech nebyl možný. O 4 dny později se haly uzavřely úplně. Sport ve vnějších prostorech byl omezen na 20 lidí, od 14. 10. 2020 se maximální počet omezil na 6 osob, o 8 dní později dokonce na 2 osoby.

Protiepidemiologická opatření se neustále opakovaně zaváděla, nebo rozvolňovala dle pandemické situace. Ode dne 12. 4. 2021 se opět otevřely haly a byly povoleny tréninky do maximálního počtu 10 osob. Tréninky ve venkovních prostorech byly povoleny maximálně pro 20 lidí. Nošení ochrany dýchacích cest nebylo povinné pro osoby ve venkovním prostředí, za splnění podmínky dvoumetrového rozestupu. Od tohoto dne se postupně opatření rozvolňovala. Riziko nákazy se snižovalo prokázáním bezinfekčnosti negativním testem, nebo prokázáním očkování (Česká asociace parkouru, 2020).

2.3 Institucionalizace parkouru

Parkour vznikl jako svoboda pohybu, kdy je člověk neomezený svými pohybovými dovednostmi, není omezen pravidly a předpisy a všeobecně se rozvíjí. S postupným vývojem se parkour přesto vyvinul z neorganizované pohybové disciplíny na organizovaný sport. Často se potýkáme s otázkou, zdali je brán parkour jako sport.

Hodaň (1997, 76-83) definuje sport následovně: „Sport je složkou tělesné kultury, jejíž obsah tvoří pravidly přesně vymezené činnosti osvojené v tréninkovém procesu a předváděné v soutěžích.“

Dovalil (2002) definuje sport podobně: „Sport je specifická organizovaná pohybová soutěžní činnost zaměřená na dosahování maximálních výkonů.“

V rozporu s výše uvedenými definicemi Evropská charta sportu definuje sport jako „Všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů

nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Evropská charta sportu, 2006, 2). Tato definice bývá často kritizována.

Definice sportu existuje nespočet a každý autor, či instituce používá vlastní definici. Přesto všechny definice mají společné znaky: soutěživost, pravidla a maximální výkon. Zakladatelé parkouru nezaměřovali své myšlenky k soutěživosti a poměrování výkonů v disciplíně, ale k všeobecnému rozvoji jedince.

2.3.1 Organizace sdružující parkour

Institucionalizace parkouru započala již v době, kdy se začaly konat parkourové lekce a workshopy od lektorů. Vliv na sportifikaci disciplíny měl i vznik tréninkových organizací a sportovišť. Postupem času se začaly konat soutěže. Dnes je parkour na výkonnostní úrovni a spadá pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Díky této federaci se sportovci mohou účastnit mezinárodních soutěží (Hrubeš, 2022, 33).

V České republice se nachází 2 organizace, které upravují parkour. První z nich je Česká gymnastická federace (ČGF), která spadá přímo pod Mezinárodní gymnastickou federaci (FIG). Druhou organizací je Česká asociace parkouru (ČAPk). Tyto organizace řídí a organizují parkourové aktivity, vzdělávají trenéry a rozhodčí a zajišťují zabezpečování a propagaci disciplíny (Hrubeš, 2022, 19).

2.3.1.1 Mezinárodní gymnastická federace

Tato federace je řídicím orgánem pro gymnastiku po celém světě. Sídlo se nachází v olympijském hlavním městě Lausanne ve Švýcarsku. Je nejstarší mezinárodní federací olympijského sportu a účastní se olympijských her. Mezinárodní gymnastická federace organizuje 8 sportů: sportovní gymnastiku, rytmickou gymnastiku, mužskou a ženskou uměleckou gymnastiku, sportovní aerobik, akrobatickou gymnastiku, skoky na trampolíně, akrobacii a parkour. Pod FIG spadá 146 zemí světa (Fédération Internationale de Gymnastique, n.d.).

Parkour byl zařazen pod FIG 3. prosince 2018 na mezinárodním kongresu v Baku. Stal se tak nejnovější gymnastickou disciplínou. Federace vytvořila vlastní pravidla a soutěže. Tyto soutěže se už pořádaly například v Hirošimě, Montpellieru nebo v Budapešti. Důsledkem tohoto jednání se stala velkou konkurencí soutěže „Red Bull Art of Motion“, která fungovala jako amatérské Mistrovství světa v parkouru (Sarichev, 2019).

2.3.1.2 Česká gymnastická federace

Pod Mezinárodní gymnastickou federaci spadá Česká gymnastická federace, která sdružuje gymnastické sporty v České republice. Parkour byl pod ČGF zařazen 16. ledna 2019. V ten den vznikla i první parkourová komise v České republice. Předsedou komise byl zvolen Bc. Jan Pravda. Cílem je poskytnout volbu parkourové komunitě mezi volnočasovou aktivitou a soutěžní formou. V soutěžní formě se bude parkour nadále rozvíjet a parkouristé budou mít možnost reprezentovat Českou republiku v národních a mezinárodních závodech (Pravda, 2019).

Česká gymnastická federace ihned zveřejnila platná pravidla pro soutěžení v parkouru přeložena z pravidel od FIG a rozšířena o národní požadavky. Federace je také zásluhou vypsání mistrovských a pohárových soutěží pořádaných v kategoriích speed-run a freestyle (Sarichev, 2019).

2.3.1.3 Česká asociace parkouru

Česká asociace parkouru (ČAPK) vznikla v roce 2015 jako svaz sdružující a zastřešující příznivce parkouru, kluby a instruktory. V tento rok byla vytvořena spousta projektů, které byly nápomocné ke kvalitnímu tréninku a rozvoji parkouru do budoucnosti.

Účelem asociace je propagace a podpora fyzického a psychického tréninku v parkouru, rozvoje osobnosti, morálky a zdravého životního stylu členům asociace i mimo ni. Asociace podporuje filozofické, etické, morální, tělovýchovné a další hodnoty a zásady parkouru a freerunningu.

Asociace parkouru na svých webových stránkách informuje o nadcházejících akcích, které je možno navštívit. Jedná se o jamy, workshopy a soutěže. Hlavním zájmem akcí je rozvoj tréninkových zkušeností a budování pouta parkourové komunity v České republice.

V asociaci zasedají členové parkourové komunity trénující od počátku vývoje parkouru v České republice. V současné době jsou provozovateli nebo předními trenéry parkourových středisek.

Česká asociace parkouru nebojuje proti Mezinárodní gymnastické federaci, ani neusiluje o vyřazení parkouru z gymnastických sportů. Naopak přijímá tento nevyhnutelný vývoj a snaží se nadále rozvíjet soutěže se zachováním původní myšlenky parkouru a vnášet do disciplíny nové myšlenky. Posláním asociace je také sdružení jednotlivých klubů, propagovat činnost a sdílení zkušeností (ČAPK, 2022).

2.3.1.4 Kritika sportifikace parkouru

Zařazení parkouru pod FIG kritizuje Mezinárodní organizace sportovních novinářů AIPS (Association Internationale De La Presse Sportive). Organizace je názoru, že parkour nemá

mnoho společného s gymnastikou. Zařazením pod FIG se vzdaluje původní myšlenka parkouru – svoboda pohybu a myslí bez pravidel. Naopak gymnastika má jasně daná pravidla a pohybové vzorce.

David Belle byl rekrutován do komise FIG. Úzce spolupracoval s ředitelem této organizace a podílel se na zařazení parkouru pod federaci. Proti zařazení parkouru pod federaci se postavilo mnoho traceurů, kteří stojí za původní myšlenkou nesoutěživosti v parkouru. David Belle brzy z FIG komise odešel a spolu s dalšími čtyřmi osobami napsali otevřený dopis. V dopisu si stěžují veřejně Mezinárodní gymnastické federaci, na to, že se federace snaží postupovat příliš rychle bez ohledu na transparentnost a účast národní a mezinárodní parkourové komunity (Wamsley, 2018).

Parkouristé se na sociálních sítích začali vyjadřovat heslem #WeAreNOTGymnastics jako projev nesouhlasu se zařazením parkouru mezi gymnastické disciplíny. Na internetu se začaly objevovat příkladné komentáře:

„Teď toto, internete, je přesně to, jak vypadá kulturní přivlastnění. Běhání, lezení a skákání je život, ne sport regulovaný a vlastněný korporacemi.“

„Žádná jiná komunita nemá právo dělat rozhodnutí za nás.“ (Zdroj: Twitter)

Skupina Parkour generations (2018) prohlásila, že zařazení parkouru pod FIG berou jako úmyslný a zkorumpovaný pokus prohlásit parkourovou komunitu za gymnasty za účelem finančního zajištění. Tento čin berou jako dehonestující zločin od gymnastických organizací a jejich vedoucích, kteří se zúčastnili hlasování. Skupina se zastává názoru, že lidé, kteří nemají žádné zkušenosti s parkourem a nerozumí filozofii parkouru by neměli mít nárok zasahovat do hlasování.

S tímto směrem vývoje parkouru se nesou jisté výhody i přes to, že je většina parkourové komunity nespokojena. Federace umožňuje pořádat celosvětové soutěže a traceuři se tak mohou zúčastnit několika světových pohárů. V případě úspěchu se dokáží výrazně zviditelnit. Disciplína může být využita také pro komerční účely, kdy je mnohem jednodušší se začít parkourem živit, než tomu bylo dřív. Stává se čím dál tím oblíbenější a oslovuje především mladé jedince. S narůstající povědomostí o parkouru vzniká více množností k trénování (vedené lekce, workshopy, tábory) (AIPS, 2018).

2.4 Sociologický pohled na sport

2.4.1 Specifikace alternativních sportů

Charakteristika alternativních sportů by se dala popsat jako určité aktivity, které odmítají vrcholové výkonnostní sporty. Jejich smyslem je prožitok pohybu, než organizace a účel. Dále

jsou tyto sporty charakteristické touhou po prožitku adrenalinu, spojeným převážně s maximálním fyzickým vypětím a ohrožením života a zdraví. Těmito vlastnostmi se alternativní sporty vymykají všeobecnému pojetí sportu. I přes tento fakt jsou aktivity stále řazeny většinou populace mezi sporty.

Tyto alternativní sporty jsou provozovány jednotlivci. Příkladem těchto aktivit je například lezectví, snowboarding, skialpinismus, surfování, skateboarding, nebo již zmiňovaný parkour.

Alternativní sporty jsou založeny na:

- vůli samotných sportovců,
- touze vyjádřit vlastní identitu,
- odporu proti soutěživosti,
- a radosti a sdílení neformálních vazeb (Sekot, 2008, 64-65).

Rinehart (2008) popisuje, že osoby vykonávající alternativní aktivity nebrali tyto aktivity za sport. Vyjadřovali tak svůj životní styl. Až vlivem médií byly „přeformátovány“ do sportu.

2.4.2 Medializace a komercializace parkouru

2.4.2.1 Medializace

Před vznikem internetové platformy YouTube se na internetu, ani v knihách nenacházely informace o parkouru v češtině. Knihy a časopisy byly pouze v anglickém, nebo původním francouzském jazyce. Po vzniku sociálních sítí, které umožňovaly nahrávat videa na své platformy (YouTube, Instagram) se začal parkour dostávat do povědomí veřejnosti.

Videí na platformách neustále přibývalo a traceuři začali zveřejňovat i tutoriály na parkourové prvky. Popularita videí a tutoriálů na sociálních sítích měla motivační vliv především na mladou generaci. Mladí jedinci napodobovali parkourové techniky a začali trávit více času trénováním a posilováním. Bohužel nevýhodou mohou být vzniklé úrazy, které jsou způsobeny nedostatečnou znalostí trénování. Proto je optimální varianta začít trénovat parkour na individuálních, či veřejných lekcích, kde budou jedinci seznámeny s bezpečností při tréninku.

Díky sociálním sítím se mohli i méně známí traceuři zviditelnit a spojit se s parkouristy z celého světa. Videá se stala populárními především díky tomu, že veřejnost prvky parkouru a freerunningu považovala za něco ohromujícího a zároveň nebezpečného až děsivého, proto je videa neustále fascinovala. S rostoucí popularitou se začaly postupem času natáčet reportáže se známějšími tvářemi parkourových reprezentantů z České republiky, které byly vysílány v televizi. Parkour se tak začal stávat známým i pro osoby, které nepoužívali sociální sítě.

Medializace parkouru má i svá negativa. Běžná populace, která má povědomí o parkouru pouze ze sociálních sítí může nabývat mínění, že parkour je pouze sport, při kterém traceuři hazardují s vlastním životem z důvodu zviditelnění. Také si může veřejnost myslet, že se jedná o vandalismus, kdy parkouristé lezou po soukromých pozemcích a ničí veřejný majetek. Bohužel lidem skrz nevědomost uniká základní myšlenka parkouru (JimmyTheGiant, 2020).

2.4.2.2 *Parkour na Olympijských hrách*

Vlivem sportifikace se v parkouru začala pořádat republiková i celosvětová mistrovství.

Viceprezident parkourové komise FIG, Charles Perrière, prohlásil (2018):

Naším konečným cílem je zařadit parkour do olympijského programu, a to do roku 2024. Olympijské hry jsou tou nejkrásnější sportovní přehlídkou, jakou jsme kdy mohli mít. Bylo by skvělé dosáhnout cíle, aby se parkour dostal mezi olympijské disciplíny, a to už v roce 2024 na letních olympijských hrách v Paříži, kde se parkour narodil a vyvinul.

Momentálně se projedná, aby byl parkour zařazen mezi olympijské disciplíny, a to poprvé na letních Olympijských hrách v roce 2024 v Paříži (AIPS, 2018).

Největší světová soutěž, kde bylo možné parkour sledovat bylo na Světových hrách v roce 2022 v Birminghamu. Světové hry, které se konají jednou za 4 roky, slouží jako náhrada olympijských her neolympijským sportům a disciplínám. Na těchto hrách ve Velké Británii se podařilo dvěma českým reprezentantům parkourové disciplíny získat 4. místo v kategoriích „freestyle“ a „závod na rychlost“ (Žehanová, 2022).

2.4.2.3 *Komeracionalizace*

S medializací parkouru přichází i jeho komeracionalizace. Konzervativní traceuři odmítají tyto vlivy. Na druhou stranu, není sportu, kde by se nevyskytovala komerce. Obchod se stává přirozenou hodnotou každého sportu. Nejedná se však o prodej parkouru jako disciplíny, ale parkourových dovedností.

Komeracionalizace parkouru poskytuje vhodné podmínky pro osoby, které se chtějí parkourem živit. Se vznikajícími organizacemi se nabízí pracovní místa v tomto oboru. Možnostmi finančního obnosu mohou být například exhibice na akcích, vedení workshopů, pořádání parkourových táborů, reklamní činnost, nebo poskytování akreditovaného trenérství na veřejných, či osobních lekcích. Se zvyšujícím zájmem o parkour stoupá i poptávka po trenérech, tudíž by nemělo být náročné sehnat pracovní místo (Kulda, 2020, 60). Podmínkou je získání trenérské licence. Například organizace Zohir nabízí trenérskou licenci za 11.990 Kč.

Finanční náročnost provozování parkouru není vysoká oproti jiným alternativním sportům. K vybavení stačí investovat do obuvi s kvalitní podrážkou. Co se týče dalšího vybavení,

k trénování stačí využít pohodlné oblečení, které nebude bránit v pohybu. Nejčastěji je nošeno volné triko a tepláky. Existují internetové e-shopy, které prodávají značkové parkourové oblečení, které je speciálně navrženo pro pohodlné skákání. Průměrná cena tepláků od značky Zerker se pohybuje okolo 1.500 Kč.

Osoby začínající s parkourem mohou zvolit variantu vedených skupinových, nebo individuálních lekcí, které se mohou podepsat na ceně rozpočtu. Individuální hodinová lekce v parkourové hale In Motion Academy se pohybuje v rozmezí 700–1.000 Kč na osobu. Průměrná cena pravidelných skupinových tréninků na období půl roku je 2.000 Kč. Volný trénink bez instruktora stojí 180 Kč na osoby na 2 hodiny. Je možnost pořídit si permanentní vstup, kdy se cena jednorázového vstupu sníží na 70–90 Kč – záleží na typu vstupenky (In Motion Academy, 2023).

2.4.3 Sportovní komunity

Kulturu je možno definovat jako specifický vzorec chování různých skupin lidí. Každá kultura má své odlišné návyky, tradice, způsoby chování a sdílené normy od ostatních skupin. Tyto vzorce chování jsou získávány procesem socializace. Pokud je chování ve skupině lidí výrazně specifické od běžných vzorců v jiných kulturách, nazývá se tato skupina subkulturou (Smolík, 2017, 23).

2.4.3.1 Subkultura

Kulturní prvky se v subkulturách vyznačují nižším počtem osob s výraznou odlišností od ostatních kultur v rámci jednoho národa, státu, nebo širšího společenství. Tyto rozdíly odchylují určitou skupinu a její kulturu od ostatních skupin v daném prostoru. Hlavním znakem je rozdílnost od dominantní kultury. Velikost rozdílu se může pohybovat mezi minimálními hodnotami až opozicí celé kultuře. Míra odlišnosti je dána například věkem, povoláním, sociálním statusem, zájmy, nebo náboženstvím. Subkultury mívají svůj specifický slang, styl oblékání a vzorec chování.

Členové subkulturních skupin mají tak větší propojení s ostatními členy skupiny, aniž by bylo potřeba budování osobnějšiho vztahu. V některých případech se jednotliví členové mezi sebou považují za druhou rodinu. Subkultury se většinou skládají z jedinců, kteří pociťují, že nezapadají do dominantní kultury (Smolík, 2017, 27-30).

2.4.3.2 Parkourová subkultura

Parkourová subkultura se liší od dominantní kultury především svými myšlenkami a vzorci chování. Není to bráno v negativním slova smyslu. Parkouristé již od počátku ctí základní lidské

zásady a hodnoty. Výrazným znakem je jejich způsob pohybu v urbanistickém prostředí, které považují za hřiště.

Subkulturní znaky parkouru a freerunningu jsou téměř totožné. Jediným rozdílem je odlišné názvosloví konkrétních prvků, protože každou disciplínu charakterizují odlišné skoky. Některé prvky jsou pojmenovány kombinací parkourového i freerunningového slangu. Díky této kombinaci se dostáváme na pomyslnou hranici mezi tím, zda se jedná o parkour nebo freerunning. Typickým názvoslovím parkourové subkultury je například kong, precision jump, beko, drop, jam, spot, nebo flow.

Dalším znakem parkouristů je styl oblékání. Typickým oblečením jsou volné tepláky a tenisky. Speciální tepláky šité přímo na parkour mají volné nohavice, které se od kolen ke kotníkům postupně zužují. Tepláky dávají pohybu větší estetiku a styl, proto traceuři nenosí kraťasy, u kterých se zvyšuje riziko poranění kůže na dolních končetinách (Kulda, 2020, 36).

Obrázek 7 – Parkurový styl oblékání. Foto: Emily Ibarra. Zdroj: Farang.

Parkurová subkultura je tvořena převážně mladou generací do věku 30 ti let. Jedinci ve skupině jsou převážně muži. Traceurek je výrazně málo, a to z důvodu, že parkour je obecně náročná disciplína na sílu a výbušnost pohybu, kterou nemají ženy tak vysokou. Tudíž ženy s parkourem často brzy skončí. Celkově mají ženy obavy ze začlenění do kolektivu, který je už od počátku vývoje parkouru tvořen muži (Kidder, 2013, 1-16).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je prozkoumání subjektivních postojů a názorů aktivních aktérů parkouru na historii a současné trendy této sportovní disciplíny v České republice.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Prozkoumat vliv vývoje parkouru na změny podmínek pro trénování.
- 2) Získat názory respondentů na proces vývoje parkouru z neorganizovaného sportu na sport závodní.
- 3) Objasnit postoj respondentů k zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci.

4 METODIKA

K výzkumné části bakalářské práce byla zvolena metoda kvalitativní studie s využitím polostrukturovaných rozhovorů.

Kvalitativní výzkum je charakteristický intenzivní interakcí výzkumníka se zkoumanými jedinci. Studie je zaměřena na interpretaci subjektivních názorů, popis kontextu jednání a chování jedinců a získání hlubších dat, než tomu je u kvantitativního výzkumu. Hlavním cílem práce je prozkoumávání postojů a názorů na danou problematiku, proto byla zvolena tato metoda výzkumu (Hendl, 2006, 5).

Polostrukturovaný rozhovor je charakteristický připravenými okruhy témat k dotazování a dalšími podotázkami. Pořadí otázek a jejich formulace může být během rozhovoru upravena. Mohou být položeny i spontánně vytvořené otázky během rozhovoru. Tento typ rozhovoru je volnější než strukturovaný rozhovor, ale na druhou stranu více organizovaný než nestrukturovaný rozhovor. V průběhu rozhovoru jsou data zaznamenávána na diktafon, nebo na jiné zařízení, které umožňuje nahrávat zvukovou stopu (Wildenmuth, 2016).

4.1 Metoda sběru dat

Před uskutečněním rozhovorů byl připraven soubor tematických okruhů a doplňujících otázek. Během rozhovoru nebyly položeny všechny otázky ze souboru, některé byly odlišně formulovány a vznikly i nové otázky. Autorka pokládala otevřené otázky.

Celkem byly uskutečněny 3 rozhovory se třemi respondenty. Rozhovory proběhly osobně v kavárně nebo v parku. Nejprve byli respondenti seznámeni s informacemi o konání rozhovoru a následně podepsali informovaný souhlas. V úvodní části rozhovoru byly pokládány rozehrávající otázky (cca 5-7 minut), aby se mohl jedinec více rozmluvit. Po úvodní části se začalo diskutovat o hlavní problematice. Rozhovory byly po celou dobu od úvodní části až po ukončení nahrávány na diktafon v mobilním telefonu. Každá zvuková stopa měla přibližně 50 minut.

Následně byly zvukové stopy převedeny do textové formy pomocí funkce „přepsat“ v aplikaci Word. Přepis bylo potřeba zkontrolovat a následně opravit překlepy, které funkce způsobila, popřípadě dopsat slova, které aplikace nerozpoznala. Z textu byla vyjmuta nadbytečná vycpávková slova (jakože, prostě, jakoby, vlastně, atd.).

Po textové úpravě rozhovorů byla data analyzována metodou otevřeného kódování. Otevřené kódování spočívá v rozdělení textu na co nejmenší jednotky (slova, věty, odstavce) a následně jejich pojmenování (vytvoření kódu) dle tématu, kterého se týkají (Strauss & Corbin, 1999, 42-51).

Ke kódování autorka využila aplikaci Word a její funkci přidávání komentářů. Následně byla provedena tematická analýza dat, která spočívá v seskupení vytvořených kódů s kódy jim podobnými a provedení kategorizace – utvoření obecnějších kategorií. Kategorizace byla provedena v aplikaci Excel. Kódy byly seřazeny vertikálně v tabulce a horizontálně byly přiřazeny k jednotlivým kódům úryvky textu z rozhovorů, které spadaly pod jednotlivé kódy. Vzniklo tak 6 hlavních kategorií kódů, kdy každá kategorie byla pojmenována abstraktnějším názvem.

4.2 Charakteristika respondentů

Respondent 1: Muž, Lukáš Hauzner, věk 22 let, pochází z Plzně. Momentálně studující ve třetím ročníku bakalářského studia na Vysoké škole. Parkouru se věnuje 11 let. Pracuje pro společnosti Parkour Academy, Jump Family a Radovánek Plzeň. Lukáš má zkušenosti s účastí na závodě Plzeňský pohár parkouru v kategorii speedrun a na Mistrovství České republiky v parkouru v Brně. Respondent trvá na tom, aby jeho údaje nebyly anonymizovány.

Respondent 2: Muž, věk 21 let, momentálně studující ve druhém ročníku bakalářského studia na Vysoké škole. Parkouru se věnuje od roku 2014. Rád jezdí s kamarády trénovat do skal a účastní se společných parkourových jamů. Nyní trénuje rekreačně a nemá zkušenosti se soutěžením v parkouru na oficiální úrovni. Zúčastnil se pouze různých výzev na parkourových akcích.

Respondent 3: Muž, věk 22 let, momentálně studující ve třetím ročníku bakalářského studia na Vysoké škole. Parkouru se věnuje od roku 2016, tedy 7 let. Trénuje rekreačně sám, nebo v malé skupině kamarádů v tělocvičně. Nemá zkušenosti se závodním parkourem.

5 VÝSLEDKY

5.1 Rozvoj parkouru

5.1.1 Trend parkouru

Lukáš začal trénovat v roce 2012 a jako nejpobulárnější období popisuje roky 2012-2018. Dobu definuje jako největší „boom“ parkouru, kdy se na YouTube začalo vyskytovat velké množství videí s parkourovou tematikou. Období popisuje jako nárůst popularity, která se zde držela. Dnešní dobu popisuje jako fázi, kdy popularita opadla a u parkouru zůstali pouze ti lidé, kteří do toho nešli pouze kvůli trendu.

Respondent 2 definuje trend parkouru mezi lety 2014-2015. Dané období charakterizoval obrovským nárůstem popularity parkouru v České republice. Začaly se konat větší a viditelnější parkourové akce a realizovat kroužky pro děti a dospělé.

Respondent 3 uvádí rok 2016 jako největší vzrůst popularity parkouru. V této době nacházel na YouTube spoustu videí s parkourovou tematikou, především cizojazyčná. Přišlo mu, že se v České republice začalo vše pomalu rozvíjet a lidé teprve začali mít povědomí o parkouru. Myslí si, že v tu dobu byl parkour v zahraničí na rozvinutější úrovni než v České republice. O parkour byl velký zájem především ze strany dětí.

„Spíš jsem narazil vždy na cizojazyčná videa než z Česka, takže mi přišlo že tady se to teprve začalo tak nějak pomalu všechno rozvíjet a lidi se o tom začali dozvídat v tu dobu.“ (Respondent 3).

Každý z respondentů je názoru, že doba, kdy začali trénovat, byla největším parkourovým vrcholem, i přes to, že každý začal skákat v jiném období. Dle výsledků lze považovat za největší nárůstu popularity parkouru období v letech 2012-2016.

5.1.2 Podmínky pro trénování

Každý z respondentů měl odlišné podmínky pro trénování, když se začali věnovat parkouru. Hlavním důvodem je zázemí v okolí bydliště. Náročné podmínky měl především respondent 3.

Když se začal Lukáš věnovat parkouru, využíval k trénování pouze venkovní prostory. V okolí měl dostatek míst, kde trénovat. Tím, že se věnoval i jiným sportům, měl možnost některé prvky trénovat i v tělocvičnách. S podmínkami byl spokojený, vzhledem k tomu, že pochází z Plzně, která se nabízí jako skvělé zázemí pro parkouristy. V dobu, kdy začal skákat, se v Plzni nenacházela parkourová hala, ani hřiště. Výrazněji ho to neomezovalo. Jediné, čím byl

omezen, bylo počasí. Když bylo nepříznivé počasí, trénovat nešel. S postupným rozvojem parkouru začaly vznikat parkurové společnosti a prostředky, se kterými se jeho podmínky pro trénování zlepšily. Nyní má Lukáš v Plzni k dispozici parkurovou halu, outdoorové parkurové hřiště, nadmíru vybavené tělocvičny, trampolínové centrum, workout hřiště a kroužky trénování pro děti i dospělé.

Respondent 2 hodnotí podmínky na začátku parkurové kariéry za dostatečné. V jeho zázemí se nenacházela parkurová hala ani hřiště, ale to ho neomezovalo. Měl k dispozici workout hřiště a 2 tělocvičny, které byly dobře vybavené a trénuje v nich dodnes. Na podmínky si nikdy nestěžoval, protože dokázal trénovat ve venkovním prostředí za jakýchkoliv podmínek počasí. V roce 2018 bylo vybudováno parkurové hřiště ve městě, kde žije. Jeho podmínky se ještě více zlepšily.

„Měl jsem takové období, kdy jsem se snažil nestěžovat si na ty podmínky a co nejvíc se přizpůsobovat tomu, co mám a být co nejkreativnější, aby mi děly co nejzajímavější a nejzvláštější věci, tehdy právě po vzoru francouzských a amerických traceurů.“ (Respondent 2).

Respondent 3 měl velmi omezené podmínky pro trénování, když se začal věnovat parkouru. Důvodem bylo místo jeho bydliště. Respondent 3 pochází z malé vesnice, kde ty podmínky pro něj nebyly dostatečné. Venku se nenacházel dostatek míst, kde trénovat, tak si vytvářel improvizované překážky na zahradě. Popisuje, že problémem nebyl život na vesnici, ale dopravní dostupnost do větších měst, kde by ty podmínky byly lepší. Také zdůvodnil, že neměl kamarády, se kterými trénovat, o to byla jeho motivace nižší a častokrát přemýšlel, zda s parkourem neskončit.

„U nás prostě nic nebylo. Neměl jsem tady kolem sebe kamarády, kteří by se mnou skákali, protože to tady ještě nebylo tak populární, ale tohle není vina celkového vývoje, ale toho, že bydlím v malé vesnici, kde se opravdu nevyplatí něco budovat. Ono celkově si myslím, že ani teď na vesnici neznám nikoho, kdo by skákal, takže i dnes jsou u nás ty podmínky stejné, jako v tom roce 2016.“ (Respondent 3).

Od roku 2020 studuje ve městě, kde má mnohem lepší příležitosti k trénování a je zde nadmíru spokojen. Má k dispozici tělocvičnu, trampolínové centrum, workout hřiště a městské prostředí k trénování. Jediné, co mu chybí je parkour hřiště.

„Tady jsou ty podmínky super, je tu spousta spotů, kde trénovat. Celkově to městské prostředí je skvělé. Od té doby, co tu studuju tak si to tu nemůžu vynachválit. Jediné, co mi tu trochu chybí, je parkurové hřiště. Přeci jenom nejsme úplně malé město a spousta lidí by tu hřiště určitě ocenila.“ (Respondent 3).

Dle výsledků rozhovorů plyne, že podmínky pro trénování České republiky v období 2012-2016 byly na dostatečné úrovni a v dnešních dnech jsou mnohem více dostupné. Situace na

vesnicích a v malých městech se nezměnila. Dle výpovědí respondentů nemá význam investovat do výstavby parkourových sportovišť v těchto lokalitách, protože by zde nebyla taková využitelnost.

5.1.3 Vývoj parkouru

Z názorů vyplývá, že směr vývoje, kterým se parkour udává, byl neovlivnitelný. To, že se z parkouru stává organizovaný sport, který byl zařazen pod Mezinárodní gymnastickou federaci je součástí vývoje, kterému se nedalo vyhnout.

„Když to lidi chtějí, tak to asi nezastavím a ono si to ty příznivce vždycky najde. Je to přirozený vývoj.“ (Respondent 2)

Podle všech respondentů se dalo očekávat, že se do této sportovní disciplíny začlení i komerce.

Celkový vývoj parkouru hodnotí respondenti kladně. Plně podporují vznik parkourových sportovišť, komerční činnost a rozšíření povědomí o parkouru jeho medializací. O vývoji parkouru do fáze závodního sportu padly rozdílné názory od respondentů. Tato problematika bude podrobněji popsána v následující kapitole 5. 2. Sportifikace parkouru.

Respondent 2 a respondent 3 jsou názoru, že s postupným vývojem parkouru se vytrácí jeho původní myšlenka. Hlavní myšlenka parkouru bývá zapomenuta a spousta lidí se k této myšlence ani nedostane. Berou to jako přirozený průběh vývoje.

„Parkour tak ztrácí tu surovost, tu “pouliční atmosféru“, kterou si prostě pamatuju, kterou mám moc rád.“ (Respondent 2).

Lukáš podporuje další vývoj parkouru a souhlasil by s tím, aby byla tato pohybová disciplína zahrnuta do hodin tělesné výchovy na školách. Děti by byly seznámeny se základními prvky parkouru a vytvořily by si respekt k této pohybové aktivitě. Mnoho dětí si neuvědomuje následky, které mohou nastat při nedodržování bezpečnostních zásad. Často děti napodobují skoky z videí bez základní znalosti techniky a takové pokusy se stávají nebezpečnými.

5.2 Sportifikace parkouru

O tom, zdali je vhodné celosvětově závodit v parkouru, panují dodnes neshody mezi parkouristy. Většina aktérů výrazně nesouhlasí s tímto směrem vývoje. Nemají problém s komercializací sportu, ale s rozvojem závodního parkouru. Osoby nepodporující tento směr vývoje nesouhlasí ani se zařazením parkouru mezi gymnastické a olympijské disciplíny. Odůvodňují to vytrácením původní myšlenky parkouru.

5.2.1 Závodní parkour

Názory na rozvoj závodního parkouru byly od respondentů různé. Lukáš tento rozvoj plně podporuje a má osobní zkušenost se závodním parkourem jako závodník i jako porotce soutěže. Ze zkušeností Lukáše se během závodů velmi lpí na bezpečnosti. Nemá zkušenost s tím, že by na závodech byla někdy špatná a nepřátelská atmosféra mezi soupeři. Naopak se se soupeři vzájemně podporují a motivují.

„Takže si myslím, že soutěžení, pokud bude v nějaké rozumné míře a pokud to budou zastřešovat nějaké organizace, bude se tam lpět na bezpečnost a přátelském duchu, tak je to v pohodě.“ (Lukáš).

Naopak respondent 2 a respondent 3 nesouhlasí s podporou závodů v parkouru. Oba respondenti jsou názoru, že se soutěžením vytrácí původní myšlenka. Dle názoru respondenta 3 si striktní pravidla a soutěživost protiřečí s filozofií parkouru.

„Parkour nevznikl od toho, abychom tady mezi sebou soutěžili a porovnávali se, kdo je lepší. Vznikl úplně na jiném základu myšlenky a to, abychom se rozvíjeli, podporovali se a pomáhali ostatním.“ (Respondent 3).

Všichni respondenti podporují soutěžení v parkurové komunitě. Dle jejich názorů se tyto malé soutěže nedají považovat za závody. Tyto soutěže vznikají například na parkurových srazech, jako je jam. Dle názorů respondentů se spíše jedná o malé výzvy v parkurové komunitě, které probíhají v přátelské atmosféře. Nehraje se zde na čas, preciznost ani striktní pravidla.

5.2.2 Olympiáda

Lukáš, jako jediný z respondentů, podporuje zařazení parkouru mezi olympijské disciplíny. Parkour považuje za sport, jako každý jiný a nevidí důvod, proč by se na olympiádě nemělo v této disciplíně soutěžit. Podle Lukáše by se nastavená pravidla z olympiád mohla dostat do regionálních soutěží a tím by se přispělo ke změně a osamostatnění parkouru a zlepšily by se podmínky pro trénování.

„Všechny kluby v České republice by získaly další dotace. Pro naše děti by to bylo super. Měli bychom možnost pořídit nové překážky a další nové vybavení i zázemí.“ (Lukáš).

Ostatní respondenti jsou proti zařazení parkouru mezi olympijské disciplíny. Důvody uvádí stejné, jako u nesouhlasu se závoděním v parkouru.

5.2.3 Zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci

Lukáš si není jist, zdali bylo vhodné zařadit parkour pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Bere to jako další část vývoje sportu, která se nedala ovlivnit. Zároveň ho to nepřekvapilo. Odůvodňuje to tak, že parkouristé sami nebyli schopni, ani neměli zájem dodnes vytvořit vlastní instituci a pořádat vlastní závody, proto se toho ujmula gymnastická federace.

Respondent 2 a 3 jsou výrazně proti zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Dle respondentů se zde opět vytrácí původní myšlenka. Co je nejvíce znepokojovalo, bylo to, že parkour se v podstatě stává gymnastickou disciplínou, kde se striktně kontroluje a hodnotí každý prvek dle obtížnosti. Vše musí mít řád a pravidla.

„Skvělý marketingový tah umírající gymnastické federace, které klesá sledovanost a která není zajímavá, tak se tak nějak potřebovala oživit. Oživila se tím, že si prostě ukradla parkour pro sebe.“ (Respondent 2).

„Neuznávám celosvětové soutěžení v parkouru, nikdy to nebudu podporovat a už vůbec ne to, že nás berou jako gymnasty. Parkour nevznikl od toho, abychom tady mezi sebou soutěžili a porovnávali se, kdo je lepší. Vznikl úplně na jiném základu myšlenky a to, abychom se rozvíjeli, podporovali se, pomáhali ostatním. Tohle si úplně protiřečí s původní myšlenkou.“ (Respondent 3).

Respondent 3 uvádí, že parkour je uměním, které se nedá hodnotit. Hlavním znakem je svoboda pohybu, která se na závodech nedodrhuje. Popisuje, že každý má své individuální umění a záleží pouze na něm, jaký prvek, techniku a flow zvolí k vykonání pohybu.

Všichni respondenti se shodli, že freerunningové prvky se s určitými gymnastickými prvky shodují a celkově toho mají více společného, ale parkourové prvky z gymnastiky nevychází.

Respondent 2 popisuje, že se parkouristé od gymnastů inspirovali jejich prvky a metodikou tréninku, které si upravili podle sebe. Pro freerunnery je lepší trénovat v gymnastických tělocvičnách, takže to nějakou souvislost má.

„Něco jiného je inspirace a něco jiného je ukradnout sport a tvářit se, že to teď spadá pod sebe.“ (Respondent 2).

Lukáš sice podporuje závodění v parkouru, ale nepovažuje za vhodné způsob, jakým se hodnotí, co se tam hodnotí a jaké prvky jsou v hodnocení zařazené, protože tato kritéria vychází z gymnastického hodnocení.

Vliv zařazení parkouru mezi gymnastické disciplíny pod Mezinárodní gymnastickou federaci vyvolává nejistotu i u osob, kteří rozvoj závodního parkouru podporují.

5.3 Komerce

Komeracionalizace parkouru má pozitivní vliv na jeho vývoj. Díky komerci se mohou konat celosvětové soutěže a vytváří se tak lepší podmínky pro parkouristy budováním sportovišť. Vznikají nové společnosti, které mohou veřejnosti nabízet služby a parkour se stává viditelnějším. Vlivem komerce lze získat z parkouru finanční přínos.

5.3.1 Přínos komerce

Všichni dotazovaní zhodnotili komercializaci parkouru za přínosnou. Parkour vnímají jako krásné a úspěšné umění, které není na škodu zviditelnit a propagovat například v reklamách. Lukáš zdůrazňuje, že bez komercializace by se parkour ani nedokázal rozvíjet dále.

„Bez komercializace parkouru by to jinak nešlo. Takže jsem moc rád jako za lidi, kteří to jako propagovali v tom dobrém slova smyslu, kteří se snažili tomuto sportu dát hezkou vizitku.“ (Lukáš).

S postupným rozvojem parkouru vidí respondenti lepší příležitosti pro trénování. Vznikají parkourové organizace, které pořádají parkourové kroužky pro děti i dospělé, dále vzniká více prostorů a možností pro trénování, jako například výstavba parkourových hřišť a hal. Uvádí, že díky rozvíjející se komerci lze získat finanční obnos z činnosti.

Lukáš a respondent 2 mají zkušenosti s finančním přínosem z trenérské činnosti. Díky zviditelnění parkouru na internetu měl respondent 2 možnost vykonávat trenérskou činnost na kroužcích pro děti, protože byl ve městě velký zájem ze strany dětí. Trénoval celkem 4 roky a se svým finančním ohodnocením byl velmi spokojen. Lukáš je takového názoru, že v tomto odvětví je náročné získat finanční přísun na slušné úrovni. Do budoucna nemá v plánu se parkourem živit, kvůli nedostatečnému finančnímu ohodnocení. Trenérskou činnost bude vykonávat jako přívýdělek ke své hlavní pracovní činnosti.

„V tomto odvětví je hrozně těžké se uživit na slušné úrovni.“ (Lukáš)

5.3.2 Nedostatky komerce

Lukáš přiznává, že dnes nejsou optimální podmínky pro získání akreditace. V České republice se nenachází dostatek společností, které by mohly vydávat licence pro trenéry. Buď to lze řešit přes Mezinárodní gymnastickou federaci, nebo v Praze přes společnost In Motion Academy, kde je potřeba pravidelně dojíždět na trenérský kurz. Ne pro všechny je dopravní

dostupnost ideální. Také uvádí, že splnění takové licence je poměrně finančně náročné. Lukáš má licenci asistenta gymnastických sportů.

„Nemáme žádné pořádné společnosti nebo spolky, které by podchytily parkour a třeba by vydávaly nějakým způsobem licence.“ (Lukáš).

Respondent 2 a respondent 3 se shodli v názorech finanční náročnosti realizace stavby parkourového vybavení pro veřejnost. Dle respondenta 2 je cena parkourového hřiště okolo 2 miliónů korun, tudíž je finančně nevýhodné budovat hřiště i v menších městech, aby měli parkouristé z těchto měst lepší podmínky pro trénování.

5.4 Informace

V této kategorii autorka zjišťovala způsob zisku informací o společných akcích a způsobu trénování. Diskuze probíhala o jejich dostupnosti a v čem by viděli respondenti prostor pro zlepšení, co se týče informovanosti.

5.4.1 Zdroje informací

Každý z dotazovaných používal platformu Youtube k učení se novým parkurovým prvkům. Všichni respondenti považují tento zdroj informací za dostačující k naučení se základním technikám parkouru. Měli možnost sledovat česká i cizojazyčná videa. Shodli se v tom, že sledovali výuková videa od stejných českých autorů. Respondent 2 radši sledoval cizojazyčná videa než ta česká. Lukáš tento způsob učení se novým prvkům považuje za dostačující, ale přes to se musel některé prvky přeučit. Problém viděl v tom, že mu nikdo nedal zpětnou vazbu.

„Častokrát to pro mě byl velký oříšek, abych to skočil, abych se to naučil správně. Něco jsem se naučil i špatně, tím, jak na mě nikdo nekoukal. Až postupem času jsem se vlastně dozvěděl, že jsem se něco naučil špatně.“ (Lukáš)

Z výsledků vyplývá, že v letech 2012-2016 byl dostatek informací o parkouru. V tomto období bylo dostatečné sledovat videa na YouTube k naučení se novým prvkům. V dnešních dnech je až nadbytek informací.

V období popularizace parkouru se kontakty sháněly nejčastěji na společných akcích, sociálních sítích a na trénincích. Nikdy nebyl problém se ke kontaktům dostat.

„Bylo to vždycky takové nenásilné získat ty kontakty.“ (Lukáš).

5.4.2 Neinformovanost

Respondenti uvedli, že v dobu, kdy začali trénovat, bylo jednoduché se dostat k informacím a považovali je za dostatečné. Lukáš také uvedl, že některé prvky se špatně naučil a bylo potřeba se je přeučit. Na vedených trénincích akrobacie začal tuto nejistotu pociťovat.

V tu dobu se na internetu se nacházel dostatek materiálů. Problém tedy nebyl v nedostatku informací, ale v tom, zdali jsou dostupné zdroje správné, nebo dostatečně vysvětlené. Parkouristé tak neměli možnost zjistit, zdali provádí prvky technicky správně.

Dotazovaní se shodli v tom, že by bylo potřeba více informovat veřejnost o tom, co je parkour za pohybovou disciplínu. Veřejnost si nejčastěji stěžuje, že parkouristé trénují na soukromých pozemcích, nebo ničí majetek. Lukáš a respondent 3 mívali obavy při trénování v městském prostředí, že je veřejnost bude považovat za vandaly a budou muset být vykázáni z místa policií. Uvedli, že zkušenosti s policií zatím nemají. Problém považují v neinformovanosti veřejnosti.

„Parkour jako sám o sobě, když budou skákat lidi někde odděleně a nebude o nich společnost vědět, tak budeme bráni za vandaly, jako tomu kdysi dávno bylo.“ (Lukáš).

Vlivem neznalosti parkouru měli parkouristé obavy z neshod s veřejností, která nebyla obeznámena s touto sportovní disciplínou. V dnešních dnech je vlivem popularizace parkouru veřejnost lépe seznámena s disciplínou a obavy traceurů nejsou tak velké, jako bývávaly. Problém nadále vidí u starší generace.

5.5 Trénování

Lukáš trénuje 11 let. Když začínal s parkourem, trénoval sám ve venkovním prostředí. Vzhledem k tomu, že se v tu dobu věnoval aplikované akrobacii, měl vhodný základ pro parkourové prvky. Lukášovi tréninky se neskládají pouze z parkourových prvků, ale i ze skoků na trampolíně a airtracku, takže svůj trénink přizpůsobuje prostředí, ve kterém se nachází. Do tréninku také zahrnuje odrazy, dopady, balanční prvky, posilování a běh. Během trénování Lukáš pociťuje nejistotu ve freerunningu z důvodu, že jeho tělo už není tak flexibilní, jako bývalo. Nepociťuje zlepšení ve freerunningových prvcích, proto zůstal u trénování tří základních salt.

„Dostal jsem se do takové té fáze, kdy už se člověk moc neposouvá v těchto prvcích. Mám z toho strach, už je to takové jiné. Když člověk spadne, tak už ty dopady bývají mnohem těžší.“ (Lukáš).

Respondent 2 trénuje 9 let. Začal trénovat se třemi spolužáky vždy po škole ve venkovním prostředí. Trénovali způsobem, že napodobovali skoky, co viděli ve videích na internetu. Po čase trénování se zapojil do parkourové komunity a začal chodit na organizované tréninky do

tělocvičny. Jeho tréninky byly inspirovány parkurovou skupinou Yamakasi. Do tréninků zahrnuje balanční prvky, trénink rychlosti a tvoří si výzvy, které se snaží různými způsoby překonat. Po 4 letech trénování se začal věnovat i trénování freerunningových prvků, které trénoval převážně v tělocvičně. Také pociťuje nejistotu ve freerunningu, protože věděl, že mu tyto prvky nešly tak, jak by si představoval a cítil, že to pro něj není bezpečné.

Respondent 3 se věnuje parkouru 7 let. Trénoval sám na vesnici. Neměl s kým trénovat a také měl špatné podmínky pro trénování, proto často přemýšlel, že trénovat přestane.

„Hodně mě to demotivovalo a pořád jsem přemýšlel, jestli má smysl v tom pokračovat, protože jsem se nijak neposouval, ani jsem neměl s kým trénovat, tak o to to bylo náročnější se přemluvit a jít trénovat.“ (Respondent 3).

Nyní, co studuje ve městě, má lepší podmínky a navštěvuje tělocvičnu, trampolínové centrum, nebo trénuje ve městském prostředí. Trénuje s kamarády, nevadí mu ale trénink o samotě. Freerunningové prvky trénuje pouze v trampolínovém centru. Všichni respondenti pociťují nejistotu ve freerunningu.

Parkouristé z větších měst mají lepší podmínky pro trénování díky dostupnosti městského prostředí a tělocvičen, kde lze trénovat. Všichni respondenti začínali trénovat sami bez využití vedených lekcí. Freerunningové prvky vyvolávají u respondentů pocit nejistoty. Dle autorky práce by pocity nejistoty nemusely nastat, pokud by se aktéři začali věnovat freerunningu v nižším věku, kdy lidská mysl nemá dostatečně vyvinutý pud sebezáchovy.

5.5.1 Trenérská činnost

Lukáš trénuje celkem u čtyř společností, jednou z nich je Parkour Academy. Dle jeho názoru jsou děti na kroužcích méně motivované pokračovat v parkouru, oproti dětem, co se již dostaly na parkurové závody. Děti pociťují, že se dál neposouvají a odchází ve chvíli, kdy nemají výsledky.

„Děti, které vlastně já učím denně, tak od toho odcházejí ve chvíli, kdy nemají výsledky. A oni nechápou, že ty výsledky jsem neměl hned ani já.“ (Lukáš)

Pod gymnastickou federací si Lukáš udělal licenci asistenta gymnastických sportů. Do budoucna plánuje si dodělat licenci III. a II. třídy. O licenci I. třídy ještě uvažuje.

Respondent 2 má také zkušenosti s vedením tréninků. První 2 roky byl jako praktikant a pomáhal trenérovi s dětmi, poté byl hlavním trenérem. Zastává se názoru jako Lukáš, že spousta dětí chodila trénovat kvůli tomu, aby byla in, protože parkour v tu dobu začal být populární. Jejich vzorem byl Youtuber, Taras Povoroznyk, kterého se snažily napodobovat.

„Často jsem narážel na to, že všichni chtějí umět backflipy, všichni chtějí gymnastiku, všichni chtějí freerun a být cool jako Tary. Ale často na to vůbec neměly.“ (Respondent 2).

Respondent 3 nemá zkušenosti s vedením tréninků.

Respondenti se na parkurových trénincích setkávali s dětmi, které začaly trénovat vlivem trendu, aniž by vycházely z původních myšlenek parkouru. Z toho plyne, že s postupným vývojem trendu parkouru klesá informovanost o hlavních myšlenkách této disciplíny.

5.5.2 Společné akce

Všichni tři respondenti hodnotí akce (workshop, Zohircamp a jam), kde se setkává parkurová komunita, velmi kladně. Dle názorů respondentů jsou společné akce přínosné pro parkurovou komunitu. Na těchto akcích lze získat nové kontakty, předávat a získat nové zkušenosti od ostatních a pořádat různé soutěže a výzvy. Na každém setkání se vyskytuje pozitivní přátelská atmosféra.

„Na ty jamy vzpomínám moc rád. Přijde mi, že to je ta jedna z nejlepších věcí na tom parkouru, ta komunita. To příjemné, uvolněné prostředí a lidi odevšad se sejdou na jednom místě, se společným zájmem, navzájem si pomáhají, challengují se a předávají si zkušenosti. Vždycky jsem to měl velmi rád.“ (Respondent 2).

Respondent 3 má negativní zkušenost s parkurovým workshopem od nejmenované společnosti z důvodu vysokého množství účastníků a celkové špatné organizace této akce.

„Byl to šílený chaos. Bylo tam hrozně moc dětí. Třeba 90 % účastníků bylo 10 až 12let. Mně v tu dobu bylo 16 a byl jsem tam právě jeden z těch nejstarších. Bylo nás tam bylo strašně moc, takže se trenéři nemohli dostatečně věnovat každému a čekali se dlouhé fronty na stanovištích.“ (Respondent 3).

S workshopy od jiné společnosti byl spokojen z důvodu individuálního přístupu trenérů ke cvičencům, nižšího počtu účastníků na workshopu a celkové lepší organizace.

5.5.3 Vliv pandemie COVID-19

Pandemie COVID-19 ztížila podmínky pro trénování. V období nejpřísnějších opatření se respondenti přizpůsobili podmínkám a rozvíjeli se v silových schopnostech. Lukáš a respondent 2 se dokázali omezením přizpůsobit a chodili trénovat na venkovní parkour nebo workout hřiště. Respondent 2 popisuje vliv pandemie jako období, kdy se snažil si nestěžovat na podmínky, takže mu nedělalo problém trénovat pouze venku.

„Tím, jak jsem měl to období, kdy jsem se snažil nestěžovat si na ty podmínky k trénování, tak mi nedělalo problém trénovat jenom venku. Naopak jsem si to i užíval, že jsem mohl být venku, když zrovna nebyl ten lockdown.“ (Respondent 2).

Respondent 3 byl pandemií velmi omezován, a to z toho důvodu, že během restrikcí trávil čas na vesnici, kde neměl vhodné možnosti k trénování. V blízkosti jeho bydliště se nenachází žádné parkour ani workout hřiště. V tu dobu vůbec netrénoval a věnoval se spíše silovému cvičení.

„Jediné mé možnosti, kde trénovat, bylo vlastně u nás na zahradě, protože se nesmělo ani pomalu vycházet z baráku.“ (Respondent 3).

5.6 Charakteristika parkouru

V této kategorii bylo popisováno, co parkour pro každého z respondentů znamená. Je zde také zmíněno, v čem se liší freerunning a v čem vidí charakteristické rysy parkouru.

Všichni tři respondenti se shodují v tom, že parkour je efektivní a nelimitovaný pohyb, díky kterému se lze dostat z bodu A do bodu B rychle a efektivně bez většího úsilí. Charakteristickými rysy parkouru je tedy efektivnost, rychlost, neomezenost a vykonání malého úsilí.

Lukáš a respondent 3 se zastávají názoru, že freerunning považují za umění pohybu. Je to pohyb, který není tak efektivní jako parkour, ale je estetický. Nejde tam o rychlost ani efektivitu, ale o způsob provedení, který pohybům dodává estetiku. Respondent 2 nevnímá výraznější rozdíly mezi parkourem a freerunningem. Vnímá rozdíly v mentalitě lidí.

„Já jsem ten rozdíl nikdy popravdě moc neřešil, ale později jsem viděl, spíš v mentalitě lidí, rozdíl mezi klasickým trickerem, který trénuje pořád jenom akrobacii a parkouristy. A tihle lidé většinou bývají dost šikovní, že jsou schopní jít s „klasickými parkouristy“ skákat a něco s námi udělat.“ (Respondent 2)

6 DISKUSE

V této části práce budou porovnávány výsledky získaných dat z rozhovorů s výsledky zahraničních studií.

Účastníci finského výzkumu jsou starší generací oproti respondentům autorky této práce, tudíž zažili delší historii parkouru. Jejich názory poukazují na to, že způsob trénování prošel během posledních 20 let výraznou změnou. Finští respondenti trénovali způsobem napodobování pohybů z prvních dokumentárních filmů z roku 2002 a díky tomu pronikali do základních myšlenek parkouru vlastní praxí. Neměli možnost navštěvovat organizované kurzy, ani trénovat v tělocvičně. Také neměli možnost napodobovat pohyby z videí na YouTube. V době, kdy začali trénovat, nebyl žádný materiál na internetu dostupný. Jeden z finských respondentů zmiňuje, že způsob trénování dnešní generace traceurů může vyvolat zkreslenou představu o základní myšlence (Tani, 2023).

Dánští parkouristé začali trénovat stejným způsobem, jako tomu bylo ve Finsku. O parkouru se dozvěděli z dokumentárního filmu Jump London. Tyto osoby již měli zkušenosti se sporty, jako je gymnastika, bojová umění anebo tricking. V tu dobu vzniklo první parkourové fórum na internetu a začali se tvořit malé parkourové komunity ve větších městech. Jejich trénink probíhal také pouze v městském prostředí (Højbjerg, 2022).

Dle názorů respondentů autorky této práce jsou všichni tři účastníci rozhovoru názoru, že se dostali k původním myšlenkám parkouru. Všichni začali trénovat v rozmezí let 2012-2016 napodobováním pohybů traceurů na YouTube. Respondenti na začátku své parkourové kariéry nevyužívali vedených tréninků a trénovali venku sami způsobem napodobování ostatních. Respondent 2 začal chodit na vedené tréninky, které vycházely z původních myšlenek, tudíž se těchto myšlenek stále držel. Když se věnoval trenérství parkouru, tyto myšlenky se snažil předávat mladší generaci.

I přes to, že jsou respondenti autorky práce výrazně mladší, jejich způsob trénování na začátku parkourové kariéry je totožný, jako tomu bylo o 10 let dříve – v městském prostředí hledali spoty, na kterých by se dalo trénovat a společně zde sami, nebo s kamarády trénovali, aniž by věděli, zdali trénují správně. Na rozdíl od respondentů ze zahraničních studií měli již k dispozici internetovou platformu YouTube. Mohli tak napodobovat skoky ve videích.

Institucionalizace parkouru proběhla v zahraničních zemích, jako je Finsko, Dánsko, Rusko, nebo Velká Británie mnohem dříve než v České republice. Dle finské studie měla institucionalizace parkouru největší důsledek na trénování v městském prostředí. Výrazně byl omezen čas strávený trénováním venku. Podle výsledků studie je pro novodobé začínající

parkouristy městské prostředí považováno za neznámý prostor, který může vyvolat pocit nejistoty. Parkour se tak změnil v koníček, který je omezen časově a prostorově (Tani, 2023).

Respondenti autorky práce jsou sice mladší generace než respondenti finského výzkumu, ale ještě je výrazně neovlivnila institucionalizace parkouru. Účinkující začali trénovat v období 2012-2016 a v těchto letech se parkour v České republice začal teprve pomalu popularizovat. Všichni respondenti začali trénovat právě ve venkovním prostředí, pomocí kreativity si tvořili překážky.

Výsledky finské studie na názory sportifikace parkouru se shodují s výsledky autorky studie v následujících souvislostech: Dle respondentů byla parkourová komunita po vydání návrhu Mezinárodní gymnastickou federací o zařazení parkouru mezi gymnastické disciplíny rozdělena na dva tábory – komunita podporující sportifikaci parkouru a nepodporující. Skupina nepodporující sportifikaci má obavy o zánik původní myšlenky parkouru. Oznámení vyvolalo celosvětově ve všech zemích stejné reakce rozsáhlé kritiky ze strany parkourové komunity. Osoby podporující tuto sportifikaci vidí příležitost v dalším rozvoji parkouru a lepších podmínek pro traceury. Jeden ze tří respondentů autorky výzkumu vidí pozitivní vliv ve sportifikaci parkouru. Jeden z respondentů finské studie má obavy o budoucí vývoj parkouru. Tyto obavy nebyly u respondentů z autorky výzkumu prokázány. Respondenti 2 a 3 se spíše snažili nezajímat o budoucí vývoj závodního parkouru, z důvodu znepokojení.

V Dánsku započala institucionalizace mnohem dříve. Už v roce 2009 vydal Dánský gymnastický a sportovní svaz (DGI) inspirativní příručku, kde byla zdůrazněna podobnost mezi gymnastickou a parkourem. Tento akt vyvolal stejnou vlnu kritiky ze strany parkourové komunity v Dánsku, jako při zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci v roce 2018. Reakce na tento krok byla totožná jako v ostatních zemích. Nejvíce byla kritizována nevědomost gymnastických svazů a instruktorů o parkouru. (Højbjerg, 2022).

Ve finské studii se vyskytly protichůdné názory na institucionalizaci parkouru. Někteří respondenti vzpomínali na minulost a při trénincích stále dodržovali původní myšlenky parkouru. Jiní brali tyto změny jako přirozený vývoj disciplíny. Všichni respondenti autorky práce brali institucionalizaci jako přirozený a nevyhnutelný vývoj parkouru, avšak pouze jeden respondent plně podporoval tento vývoj. Zbývající dva popisovali tyto změny negativně.

Část respondentů finské studie vnímá výrazný rozdíl mezi původním parkourem a novodobým, který je vyučován. Například jeden z respondentů je názoru, že dnes se parkour nedá považovat za filozofické pohybové umění. Dnes lidé trénují pro soutěž, peníze, reputaci, nebo kvůli zviditelnění na internetu. Dle výpovědí respondentů starší generace považovali lidé parkour jako způsob života, kde byl vždy přítomen. Dnes je brán jako koníček, který nezasahuje výrazně do života. Názory na sportifikaci parkouru jsou v porovnávaných studiích totožné.

Většina respondentů má negativní vztah k tomuto současnému trendu vývoje závodního parkouru a ve světě se vyskytují stejné negativní reakce. Naopak podporují realizaci sportovišť pro vznik lepších podmínek pro trénování (Tani, 2023).

Dle studie z Dánska je parkurová komunita v Dánsku také odmítavá k závodnímu parkouru. Jejich odmítavé postoje se zároveň vyvrací důsledkem účasti vrcholových dánských parkouristů na mezinárodních soutěžích. Zpochybňuje to jejich odmítavé názory (Wheaton & O'Loughlin, 2017).

Vlivem komercializace parkouru vzniká více možností, kde trénovat. Realizují se stavby parkurových sportovišť, jako jsou haly, nebo venkovní parky. Organizují se vedené tréninky formou kroužků, nebo workshopů, ze kterých lze získat finanční ohodnocení. Tyto komerční aktivity mají vliv na trénování. Trénování ve vnitřních prostorech je omezováno vyhrazeným časem a je řízeno pravidly stanovenými společnostmi. Na druhou stranu je trénování bezpečnější, protože se zde dá využít ochranných pomůcek. Dle finské studie se vlivem komerčních sportovišť traceuři shlukují ve vnitřních sportovištích a ztrácí kontakt s venkovním prostředím vyznačujícím se dobrodružstvím a kreativitou při trénování.

Respondenti autorky práce podporují komercializaci parkouru a trénování v komerčních prostorech. Jeden z respondentů vnímal jako jedinou nevýhodu finanční náročnost a časové omezení. Nebyli si vědomi toho, že by trénování ve vnitřních prostorech ovlivňovalo způsob trénování.

Na základě dánské studie většina aktérů parkouru podporuje rozvoj parkurových sportovišť. Přesto jsou názoru, že parkour patří do veřejného městského prostředí. Tento rozvoj jim nabízí více míst k trénování a možnost shluku ve větších skupinách za účelem pořádání výukových lekcí (Wheaton & O'Loughlin, 2017).

Někteří účastníci finské studie se k výstavbě venkovních parkurových parků stavěli negativně. Uvádí, že jsou všechny tyto parky podobné a neoriginální. Dalším důvodem je využívání parkurových parků malými dětmi, které mohou překážet traceurům při trénování. Tyto parky mohou být pro malé děti nebezpečné. Jako pozitiva respondenti vyzdvihují možnosti trénování, které nelze nalézt v městském prostředí a vyšší bezpečnost. Jeden z respondentů je názoru, že opakovaným trénováním v těchto parcích traceur ztrácí schopnost trénovat v městském prostředí (Tani, 2023). Respondenti autorky výzkumu si naopak chválí realizaci těchto sportovišť. Sportoviště si jsou sice podobná, ale nebyl zaznamenán názor, že by to někoho z respondentů obtěžovalo. Důvodem nespokojenosti finských respondentů může být nekvalitní společnost budující tato sportoviště.

Z vlastních zkušeností autorky se stává, že na parkourová a workout hřiště chodí i malé děti, které se tak vystavují nebezpečí. V rozhovorech nebyla zaznamenána stížnost, tudíž autorka předpokládá, že to není výrazně obtěžující.

Pokud bychom měli vycházet nadále z původní myšlenky parkouru, mělo by se trénovat pouze ve venkovním městském prostředí s využitím vlastní kreativity. Když se naskytuje ta možnost vytvořit si lepší podmínky, proč ji nevyužít. Realizace sportovišť neznamena, že není možno nadále trénovat podle původních myšlenek.

7 ZÁVĚRY

Hlavním cílem této práce je prozkoumání subjektivních postojů a názorů aktivních aktérů parkouru na historii a současné trendy této sportovní disciplíny v České republice. Cíl byl zkoumán prostřednictvím kvalitativního výzkumu, během kterého byly uskutečněny rozhovory se třemi respondenty. Sesbíraná data byla vyhodnocena metodou otevřeného kódování rozhovorů a následnou tematickou analýzou dat. Na základě hlavního cíle byly stanoveny tři dílčí cíle:

Prozkoumání vlivu vývoje parkouru na změny podmínek pro trénování,
zisk názorů na proces vývoje parkouru z neorganizovaného sportu na sport závodní
a objasnění postoje respondentů k zařazení parkouru pod Mezinárodní gymnastickou federaci.

Dnešní trendy parkouru jsou hodnoceny v každé oblasti vývoje odlišně. Pozitivně je hodnocen proces rozvoje parkouru v oblasti budování sportovišť, popularizace a komercializace této sportovní disciplíny a celkové zlepšení podmínek pro aktéry parkouru. Nebyl shledán názor, který by toto tvrzení vyvracel. Rozvoj parkouru po závodní stránce je hodnocen převážně negativně ze strany parkurové komunity starší generace, která měla možnost se dostat k původním myšlenkám parkouru.

Současné podmínky pro trénování jsou na velmi dobré úrovni. Již na začátku popularizace parkouru byly tyto podmínky dostačující. Obtížnější podmínky pro trénování byly pouze na vesnicích. Tento stav se do dnešní doby nezměnil.

Parkouristé, kteří nesouhlasí s přeměnou parkouru na závodní disciplínu, vyjadřují výraznou kritiku proti tomuto směru vývoje. Názory osob nepodporující sportifikaci se shodují s názory ze zahraničních studií. Hlavním důvodem nesouhlasu je vytrácení původní myšlenky parkouru. Na zařazení parkouru mezi olympijské disciplíny mají totožné názory.

Traceuři nesouhlasící s procesem sportifikace parkouru nesouhlasí i se zařazením parkouru mezi gymnastické disciplíny pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Nejčastějším důvodem nesouhlasu je opět vytrácení původní myšlenky parkouru a přirovnávání pohybové disciplíny ke gymnastice. Tento akt vyvolal celosvětově vlnu kritiky ze strany parkurové komunity.

Práce je přínosná zejména pro osoby věnující se parkouru, ale i pro netrénující populaci, která se zajímá o historii a vývoj této sportovní disciplíny. Zajímavá by mohla být také pro osoby, které se začaly věnovat parkouru v pozdějších letech a nejsou obeznámeni s původní myšlenkou parkouru.

8 SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá rozvojem parkouru v České republice. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí – teoretická a výzkumná část.

V úvodní části práce je popisována základní charakteristika parkouru a freerunningu, hlavní myšlenka parkouru a také jsou zde uvedena místa, kde lze parkour provozovat. Dalším hlavním tématem teoretické části je vývoj parkouru, kde je vysvětlen historický vývoj prvotní myšlenky parkouru až po současnou podobu v České republice i ve světě. Následně je zde popsána popularizace tohoto moderního sportu. Hlavní část práce je věnována institucionalizaci parkouru – procesu přeměny této neorganizované pohybové aktivity na organizovaný závodní sport. Vlivem institucionalizace začaly vznikat organizace, které sdružují parkour. V roce 2018 byl parkour zařazen mezi gymnastické disciplíny pod Mezinárodní gymnastickou federaci. Následkem toho přišla vlna kritiky ze strany parkourové komunity, která nesouhlasí s tímto směrem vývoje parkouru. V závěru teoretické části jsou specifikovány alternativní sporty, mezi které patří i parkour. Také je zde popisována medializace a komercializace parkouru, se kterou souvisí debaty o zařazení parkouru mezi olympijské disciplíny. Část parkourové komunity, která nesouhlasí se směrem vývoje parkouru, je i proti tomu, aby byl parkour jednou z olympijských disciplín. V úplném závěru práce jsou zmíněny sportovní komunity – vysvětlení pojmu subkultura a popis znaků parkourové subkultury.

Cílem této práce bylo prozkoumání subjektivních postojů a názorů aktivních aktérů parkouru na historii a současné trendy této sportovní disciplíny v České republice. Ve výzkumné části práce byl tento cíl objasněn kvalitativní studií, během které byly uskutečněny rozhovory se třemi respondenty, kteří se této disciplíně aktivně věnují. Pomocí rozhovorů byla sesbírána data potřebná k naplnění cíle a následně vyhodnocena tematickou analýzou dat. Ve výsledcích výzkumné části byly popsány názory respondentů na charakteristiku parkouru, jejich způsob trénování, způsob získu informací, názory na komerční činnost a postoje k vývoji a sportifikaci parkouru. Jejich názory byly porovnány se zahraniční studií.

9 SUMMARY

The bachelor thesis deals with the development of parkour in the Czech Republic. The thesis is divided into two main parts – theoretical and research part.

In the introduction of the thesis are described the basic characteristics of parkour and freerunning and the main idea of parkour, furthermore there are also listed the places where parkour can be practiced. Another main topic of the theoretical section is the development of parkour, where is explained the historical development of the initial idea of parkour to its current form in the Czech Republic and the world. Subsequently, this part also describes the popularisation of this modern sport. The main part of the thesis is devoted to the institutionalization of parkour – the process of transformation of this unorganized physical activity into an organized competitive sport. As a result of institutionalization, organizations that associate parkour began to emerge. In 2018, parkour was classified as a gymnastics discipline under the International Gymnastics Federation. Consequently, there has been a wave of criticism from the parkour community who disagree with this direction of parkour's development. The theoretical section of the thesis concludes by specifying alternative sports, which include parkour. It also describes the mediatisation and commercialisation of parkour, which is linked to the debates about the inclusion of parkour among the Olympic disciplines. Part of the parkour community, which disagrees with the direction of parkour's development, is also against parkour being one of the Olympic disciplines. In the very end of the thesis are mentioned the sport communities – an explanation of the term subculture and a description of the characteristics of the parkour subculture.

The aim of this thesis was to investigate the subjective attitudes and opinions of active parkour players on the history and current trends of this sport discipline in the Czech Republic. In the research part of the thesis, this aim was clarified by a qualitative study during which interviews were conducted with three respondents who are actively involved in this discipline. The interviews were used to collect the data needed to fulfil the objective and then evaluated through thematic data analysis. The results of the research part described the respondents' views on the characteristics of parkour, their way of training, their way of gaining information, their views on commercial activities and their attitudes towards the development and sportification of parkour. Their views were compared with a foreign study.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- AIPS. (2018). *2018, a year of achievements for parkour*. Retrieved 22. 3. 2023 from World Wide Web: <http://www.aipsmedia.com/2018/01/29/22276/fig-gymnastics-international-gymnastics-federation-parkour>
- Ameel, L., & Tani, S. (2012). *Parkour: Creating loose spaces?* Geografiska Annaler, Series B: Human Geography, 94(1), 17–30. DOI: 10.1111/j.1468-0467.2012.00393.x
- Bauer, P. (2019). *parkour*. Encyclopedia Britannica. Retrieved 4. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.britannica.com/sports/parkour>
- Česká asociace parkouru. (2022) *O asociaci*. Retrieved 31. 3. 2023 from World Wide Web: [Parkour ČAPK – Česká asociace parkouru – oficiální web \(capk.cz\)](http://www.capk.cz)
- Česká asociace parkouru. (2020). *Štítek: covid*. Retrieved 31. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.capk.cz/tag/covid/>
- Dovalil, J. (2002). *Výkon a trénink ve sportu*. Olympia.
- Edwardes, D. (2013). *Being Strong: Being Useful?* Retrieved 4. 3. 2023 from World Wide Web: <https://danedwardes.com/2013/06/15/being-strong-being-useful/>
- Evropská charta sportu. (2006).
- Fédération Internationale de Gymnastique (n.d.). *About the FIG*. Retrieved 18. 5. 2023 from World Wide Web: <https://www.gymnastics.sport/site/about.php>
- Haluza, J. (2016). *Rain running a zimní trénink parkouru* (překlad). Retrieved 4. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.parkour.cz/cs/rain-running-a-zimni-trenink-parkouru-17-c/>
- Haluza, J. (2016). *Co je parkour?* Retrieved 4. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.parkour.cz/cs/co-je-parkour-15-c/>
- Haluza, J. (2017). *Le Parkour – umění pohybu*. Retrieved 23. 3. 2023 from World Wide Web: <https://plzenprosport.cz/novinky/le-parkour-umeni-pohybu>
- Hendl, J. (2006). *Kvalitativní výzkum v pedagogice*. In Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu. Sborník 14. konference České asociace pedagogického výzkumu (Vol. 5, No. 7).
- Hodaň, B. (1997). *Úvod do teorie tělesné kultury* (2. opr. vyd). Vydavatelství Univerzity Palackého.
- Højbjerg Larsen, S. (2022). The institutionalisation of Parkour in Denmark. A national case of how institutional isomorphism works and affect lifestyle sport. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 14(3), 401-417. DOI: 10.1080/19406940.2022.2043928

- Hrubeš, J. (2022). *Prognóza vývoje popularity parkour*. Diplomová práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.
- Hybner, M., Taran, T., & Zonyga, T. (2017). *Parkour & freerunning*. Grada Publishing.
- In Motion Academy, (2023). *Lekce parkouru dospělí – Praha*. Retrieved 9. 4. 2023 from World Wide Web: <https://imacademy.cz/praha/lekce>
- Kidder, J. L. (2012). *Parkour, The Affective Appropriation of Urban Space, and the Real/Virtual Dialectic*. *City and Community*, 229-253, 11(3).
- Kidder, J. L. (2013). *Parkour, Masculinity, and the City*. *Sociology of Sport Journal*, 30(1), 1–23.
- JimmyTheGiant. (2020). *How Instagram Almost Killed Parkour*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=3bVp0wsmaqA>
- Kulda, L. (2017). *Socioekonomický profil parkouristy*. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.
- Kulda, L. (2020). *Problémy sportifikace parkouru*. Diplomová práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.
- Mango, P., Castaldo, F. B., & Calefato, A. (2021). *Parkour-a bridge between motor activities and live-ability practices in the urban jungle*. *Journal of Physical Education and Sport*, 600-605, 21. DOI:10.7752/jpes.2021.s1069
- NY Parkour Team (2019). *What is the philosophy of parkour?* Retrieved 4. 3. 2023 from World Wide Web: <https://nyparkour.com/what-is-the-philosophy-of-parkour/>
- Parkour Generations. (2018). *We are not gymnastics*. Retrieved 26. 3. 2023 from World Wide Web: <https://parkourgenerations.com/wearenotgymnastics/>
- Povoroznyk, T. (2018). *Tary: příběh parkouristy: historie, současnost, tutoriály*. XYZ.
- Pravda, J. (2019). *1. Tisková zpráva Parkour v ČR*. Praha. Retrieved 24. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.gymfed.cz/903-1-tiskova-zprava-parkour-v-cr.html>
- Red Bull Art of Motion. (2021) *FAQs*. Retrieved 25. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.redbull.com/int-en/events/red-bull-art-of-motion-2021/red-bull-art-of-motion-faq>
- Rinehart, R. E. (2008). ESPN's X games, contests of opposition, resistance, co-option, and negotiation. *Tribal play: Subcultural journeys through sport*, 4, 175-195.
- Sarichev, G. (2019). *O sportu PARKOUR (PA)*. Česká gymnastická federace. Retrieved 6. 4. 2023 from World Wide Web: <https://www.gymfed.cz/895-o-sportu-parkour-pa.html>
- Sekot, A. (2008). *Sociologické problémy sportu*. Grada.
- Smolík, J. (2017). *Subkultury mládeže: sociologické, psychologické a pedagogické aspekty*. Mendelova univerzita v Brně.

- Sport.cz. (2020). Rozbor ČUS: *Tréninky kluby rušit nemusí, platí ale zákaz 30 osob na jednom místě*. Retrieved 31. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.sport.cz/clanek/ostatni-ostatni-rozbor-cus-treninky-kluby-rusit-nemusi-plati-ale-zakaz-30-osob-na-jednom-miste-1285768>
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Sdružení Podané ruce.
- Tani, S. (2023). *The institutionalization of parkour: blurring the boundaries of tight and loose spaces*. *Social & Cultural Geography*, 1-19.
- Taran, T. (2020). *O mně*. Retrieved 27. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.sahirparkour.com/cs/parkourista-youtuber-influencer-33-s/>
- Tomka, B. (2019). *Historie parkouru, hlavní myšlenky a vnímání společnosti*. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.
- Wamsley, L. (2018). *Parkour Resists 'Hostile Takeover' By International Gymnastics*. Retrieved 25. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.npr.org/2018/12/21/679211823/parkour-resists-hostile-takeover-by-international-gymnastics>
- West Coast Academy. (2010). *The Way* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4HdzNGIUwzw>
- Wheaton, B., & O'Loughlin, A. (2017). Informal sport, institutionalisation, and sport policy: challenging the sportization of parkour in England. *International journal of sport policy and politics*, 9(1), 71-88. DOI: 10.1080/19406940.2017.1291533
- Wildenmuth, B. M. (Ed.). (2016). *Applications of social research methods to questions in information and library science*. Abc-Clio.
- Witfeld, J., Pach, A. & Gerling, I. E. (2013). *The Ultimate Parkour & Freerunning Book: Discover your possibilities*. (2nd ed.) United Kingdom: Meyer & Meyer sport.
- Žehanová, B. (2022). *K parkouru se dostal díky počítači. Pak k němu přilákal i partačku*. Retrieved 26. 3. 2023 from World Wide Web: <https://www.olympijskytym.cz/article/k-parkouru-se-dostal-diky-pocitaci-pak-k-nemu-prilakal-i-partacku>

11 PŘÍLOHY

11.1 Kategorizace kódů z rozhovorů

TRÉNOVÁNÍ PK	CHARAKTERISTIKA	INFORMACE	ZÁVODNÍ PK	VÝVOJ PK	KOMERCE
Období trénování	Freerunning jako umění	Podpora seznámení veřejnosti s parkourem	Podpora závodního parkouru	Trend parkouru 2012-2018	Nedostatečné finanční ohodnocení
Způsob trénování	Charakteristika parkouru	Nedostatek znalostí	Pořadatelská činnost na závodech	optimální vývoj parkouru	Konkurence mezi společnostmi
Nejistota ve freerunningu	Parkour je bezpečný sport	Neinformovanost	Zkušenosti se závodním parkourem	příčina zařazení parkouru pod FIG	Obtížné podmínky pro akreditaci trenérů
Upřednostňování parkouru		Dostatek materiálu	Olympijská reprezentace	Nevyhnutelný vývoj parkouru	Podpora komercializace parkouru
Trenérská činnost		Jednoduchý zisk kontaktů	Parkour komunita neusiluje o závodní parkour	Parkour vychází z gymnastiky	
Negativní vliv pandemie na trénink		Sledování YouTube		Pozitivní vliv parkouru	
Omezené možnosti trénování při pandemii				Podpora zařazení parkouru mezi olympijské disciplíny	
Demotivace dětí				Podmínky na začátku parkour kariéry	
Vedené tréninky lektorem				Zařazení parkouru do tělocviku	
Průběh společných akcí				Vhodné podmínky pro trénování	

Respondent 1 - Lukáš

TRÉNOVÁNÍ PK	CHARAKTERISTIKA	INFORMACE	ZÁVODNÍ PK	VÝVOJ PK	KOMERCE
Období trénování	Odlíšné vnímání freerunnerů	Sledování YouTube	Parkour není gymnastika	Trend parkouru 2014-2015	Finanční zisk z parkouru
Způsob trénování	Parkour jako svoboda pohybu	Nedostatečné povědomí o parkouru	Nesouhlas se závodním parkourem	Podmínky pro trénování na začátku parkour kariéry	Finanční náročnost
Společné akce		Jednoduchý zisk kontaktů	Inspirace od gymnastů	Vhodné podmínky pro trénování	
Fungování parkour komunity ve městě		Dostatek materiálu		Původní myšlenka parkouru se vytrácí	
Vedené tréninky lektorem		Komunikace přes sociální síť		Neovlivnitelný vývoj parkouru	
Trenérská činnost				Náročné podmínky na vesnicích	
Obliba balančních prvků				Držení se původní myšlenky parkouru	
Vyhledávání lepších podmínek					
Vzor v trenérovi					
Vycestování do zahraničí					
Vliv pandemie					
Motivace začít					
Nejistota ve freerunningu					
Akreditace					

Respondent 2

TRÉNOVÁNÍ	CHARAKTERISTIKA	INFORMACE	ZÁVODNÍ PK	VÝVOJ PK	KOMERCE
Období trénování	Definice parkouru	Získ informací	Přínos závodního parkouru	Popularita parkour na internetu	Finanční náročnost
Motivace začít	Efektivita parkouru	Nevědomost veřejnosti o parkouru	Nesouhlas se závodním parkourem	Špatné podmínky na vesnici	Finanční přínos
Trénování o samotě	Estetika freerunningu	Sledování YouTube	Podpora závodů v parkour komunitě	Podmínky pro trénování	Podpora parkouru v médiích
Společné akce			Zánik parkour myšlenky	Trend parkouru v ČR 2016	
Vedené tréninky lektorem				Optimální vývoj parkouru	
Způsob trénování				Neovlivitelný vývoj	
Nezkušenost s vedením lekcí				Parkour není gymnastika	
Žádná podpora					
Parkour komunita					
Demotivace					
Negativní vliv pandemie					

Respondent 3